چارەسەرێکی هەماهەنگ
بۆ بنیاتنانەوەی غەززە

دەزگای دژەتیرۆری عێراق لە ئەردەن
خەڵاتی باشترین بەدەست دەهێنێت

هەڵۆی درندە برەو
بە ئاسمانی سەلامەتتر دەدات

UNIPATH

سەرکەوتن بەسەر
هەڕەشە ئاڵۆزەکاندا

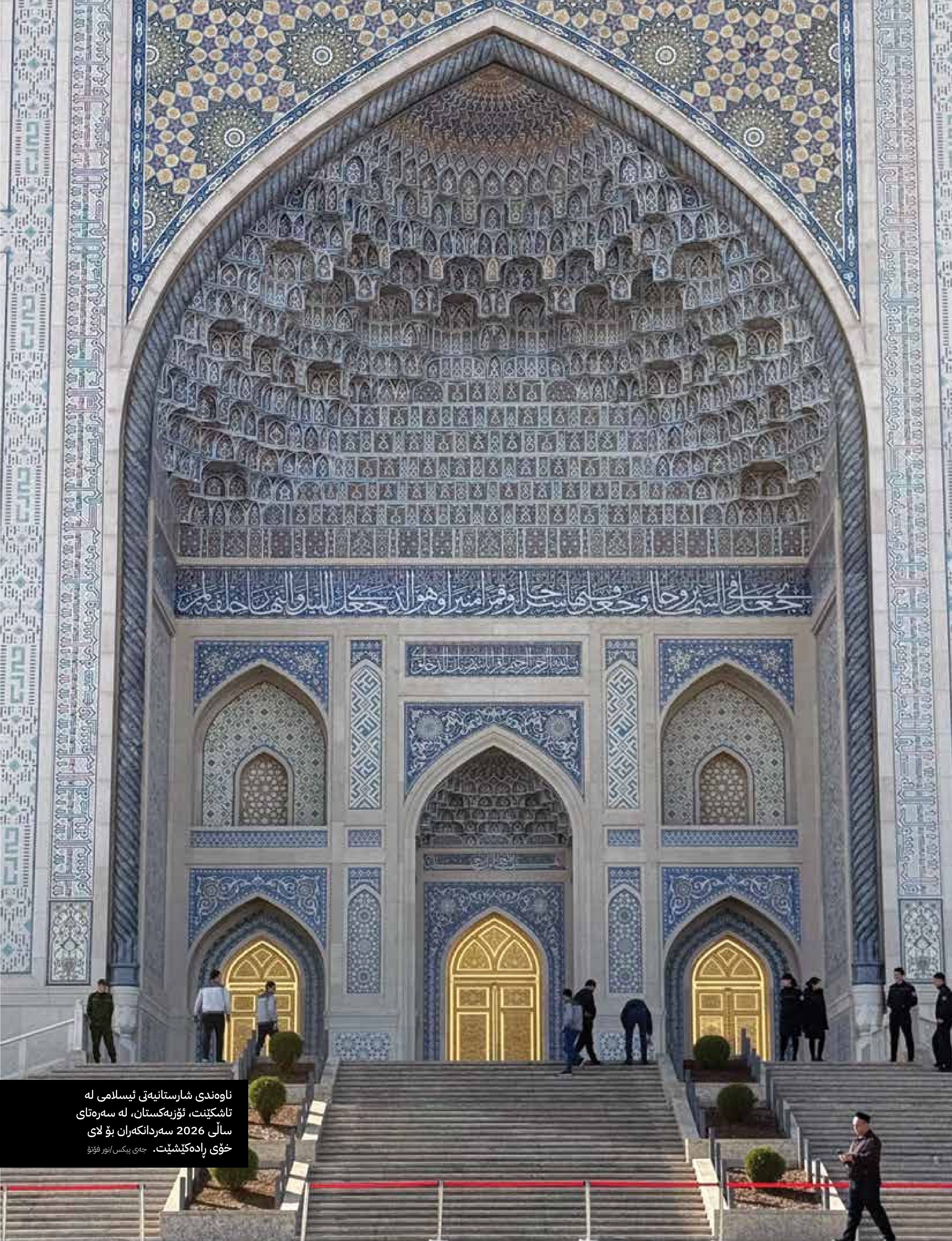

ناوەندی شارستانیەتی ئیسلامی لە تاشکێنت، ئۆزبەکستان، لە سەرەتای ساڵی 2026 سەردانکەران بۆ لای خۆی ڕادەکێشێت. جەی پیکس/نور فۆتۆ

درەختەکانی خوێنی ئەژدیها لە دوورگەی سوقەترای یەمەن گەشە دەکەن. درەختی نیشتمانیی یەمەنە کە بەناوی شیلە سوورەکەیەوە ناونراوە. گێتی ئیمەیجس

پێڕست

6 **پێشکەوتنی جەنگاوەرانی ئاڵتوونی**

دەزگای دژەتیرۆری عێراق لە پێشبڕکێیەکی
گەورەی نێودەوڵەتیی هێزە تایبەتەکان
پلەی یەکەم بەدەست دەهێنێت

دەزگای دژەتیرۆری عێراق

10 **ڕاهێنان لە سەردەمی ژیریی دەستکرد**

ناوەندی ڕاهێنانی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی
شا عەبدوڵڵای دووەم لە ئامادەکاریی
سەربازیدا ئەردەن دەکات بە پێشەنگ

عەمید ڕوکن دکتۆر خەلدون حسێن ئەرشیدات،
بەڕێوەبەری گشتی، ناوەندی ڕاهێنانی ئۆپەراسیۆنە
تایبەتەکانی شا عەبدوڵڵای دووەم

12 **پێشکەوتنێک لە هەماهەنگیی ستراتیژی**

لوتکەی مێژوویی نێوان سەرۆکەکانی ئەمریکا و ئاسیای
ناوەڕاست بەڵێنی گۆڕانکاری لە ناوچەکەدا دەدات

14 **بەرەنگاربوونەوەی هەڕەشە ئاڵۆزەکان**

هێزە فرەنەتەوەییەکان لە هەڵۆی دڕندەی 6 لە قەتەڕ،
بەرپەرچی تاکتیکی نەریتی و نانەریتی دەدەنەوە

18 **ئاڕاستەکردنی ئاڵۆزییەکانی ئاسایشی ناوچەیی**

خاوەن پایە فەریق شێخ ناسر بن حەمەد ئەلخەلیفە،
ڕاوێژکاری ئاسایشی نیشتمانی، فەرماندەی پاسەوانی شاهانە،
هێزی بەرگریی بەحرەین

19 **هەماهەنگیی نێودەوڵەتی بۆ چارەسەرکردنی ململانێکان**

یەکخستنی سەربازی، ئابووری و سیاسی
لە کەنداوی عەرەبیدا بەرەو بە ئاشتی دەدات

دکتۆر عەبدوللتیف بن ڕاشید ئەلزەیانی،
وەزیری کاروباری دەرەوە، بەحرەین

22 **زیرەکانەتر، بەهێزتر، خێراتر**

هێزە چەکدارەکانی ئۆزبەکستان بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی
ئاڵنگارییە پەرەسەندووەکان هاوچەرخ دەکرێن

موقەدەم فەرخود یوسفۆڤ، نوێنەری باڵای نیشتمانی
ئۆزبەکستان لە فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا

26 **لە سەرانسەری ناوچەکە**

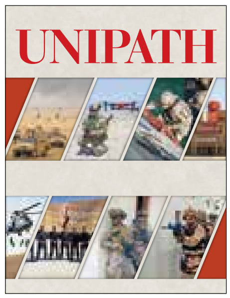

لەسەر بەرگ
کارکردنی سەربازانی تەواو ڕاهێنراو و
ڕپچەککراو لەگەڵ هاوبەشە سەربازییە
نێودەوڵەتییەکان باشترین ڕێگایە بۆ
ڕووبەڕووبوونەوەی هەڕەشەی ئاڵۆزی
ئاسایشی لە ناوچەکەدا.

UNIPATH

چاپی تایبەت

بەرگی 14
بەهاری 2026

فەرماندەی فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا

فەریقی یەکەم بڕاد کووپەر،
هێزی دەریایی ئەمریکا

پەیوەندیمان پێوە بکە

Unipath
c/o Commander
U.S. Central Command
7115 S. Boundary Blvd.
MacDill AFB, FL 33621 USA

CENTCOM.
UNIPATH@MAIL.MIL

یونیپاس گۆڤارێکی پیشەیی سەربازییە کە بەشێوەی وەرزی لەلایەن فەرماندەی فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکاوە وەکو کۆڕپەندێکی نێودەوڵەتی بۆ ئەفسەرانی سەربازیی لە ناوچەکانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و باشوری ئاسیا و ئاسیای ناوەڕاست بڵاودەکرێتەوە. هەر تێڕوانینێك کە لەم گۆڤارەدا دەخرێتە ڕوو بەهیچ جۆرێك دەرخەری سیاسەت و بۆچوونی ئەم فەرماندەییە یان هەر دەزگایەکی حکومەتی ئەمریکا نییە. وتارە هەڵبژێردراوەکان لەلایەن دەستەی یونیپاسەوە نووسراون، بە ئاماژەکردن بە ناوەڕۆکەکانی تر ئەگەر پێویست بێت. وەزیری جەنگ ئەوەی ڕوونکردەوە کە بڵاوکردنەوەی ئەم گۆڤارە گرینگی خۆی هەیە لە ئەنجامدانی کاروباری گشتی وەک ئەوەی بەگوێرەی یاسا لە وەزارەتی جەنگ داواکراوە.

پەیامی سەرەکیی سەرۆک

ئەو هەڕەشە ئاڵۆزانەی کە ڕووبەڕووی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، باشووری ئاسیا و ئاسیای ناوەڕاست دەبنەوە، لەوانە ڕێکخراوە تیرۆریستییە پاڵپشتیکراوەکان لەلایەن دەوڵەتانەوە، هێرشەکان بۆ سەر ڕێڕەوە ئاوییە ستراتیژییەکان و بەکارهێنانی موشەکی بالیستی و سیستەمی ئاسمانی بێ کارمەند لەلایەن نەیارانەوە، پێویستیان بە ڕێبازێکی گونجاوی ئەمریکا و هاوبەشەکانی هەیە.

لە کاتێکدا ئەندامانی خزمەتگوزاریی ئەمریکا و زۆرێک لە هاوبەشەکان کەوتنە ژێر هێرشی سەدان سیستەمی ئاسمانیی بێ کارمەند و مووشەک، فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا بە هەماهەنگی لەگەڵ هاوبەشەکانمان لە ڕێگەی داهێنانەوە لە هەوڵدان لە باڵادەستبوون لە بەرەکانی شەڕ بەردەوامە.

داهێنان بژاردە نییە. بەڵکو بۆ سەرکەوتنمان ئێجگار گرنگە. لە ماوەی دوو ساڵی ڕابردوودا، پێکهاتە ئاسمانی، زەمینی، دەریایی و ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا (USCENTCOM) بۆ گرتنەبەر، تاقیکردنەوە و جێگیرکردنی تەکنەلۆژیا و تاکتیکە مەیدانییەکان بۆ باشترکردنی توانای شەڕی سەربازەکانمان، هێزی ئەرکیی جیاوازی پێکهێناوە.

وەک ئەفسەرێکی پڕ ئەزموونی هێزی دەریایی جەنگی سەر ڕووی ئاوی ئەمریکا، بە قووڵی ئاشنایەتییم هەیە لەگەڵ هەڕەشەکان بۆ سەر ئازادیی کەشتیوانیی دەریایی لە ناوچەکەدا، کە سێ لەو هەشت ڕێڕەوە ئاوییە ستراتیژییانەی جیهان لەخۆدەگرێت؛ گەرووی هورمز، نۆکەندی سوێس و بابل ئەل مەندەب. هەر هەڕەشەیەک بۆ سەر ئەو ڕێڕەوە ئاوییانە، مەترسییەکە بۆ سەر ئابوورییەکی جیهانی کە نزیکەی یەک لەسەر سێی نەوت و گازەکەی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستەوە دەست دەکەوێت.

لەگەڵ داگیرکردنی ناوچەکانی سەر دەریای سوور لەلایەن ڕێکخراوە تیرۆریستییەکان و هەڕەشەکردن لەو کەشتییە بارهەڵگرانەی پشتیان بە نۆکەندی سوێس بەستووە، هێشتا دەکرێت بازرگانیی جیهانی پەکی بکەوێت. ئەوە نە لە بەرژەوەندی ئەمریکایە و نە لە بەرژەوەندیی هاوبەشەکانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستە.

ئێمە وەڵامی ئەم مەترسییەمان داوەتەوە. درۆنە دەرياييەکان، ئەوانەی لە سەر ڕووی ئاو، ژێرئاو و بەسەر ڕووی ئاوەوەن، مەودای هەستەوەرەکانی ئێمەیان درێژکردووەتەوە. ئێستا دەریاوانەکان دەتوانن لە سەرووی ئاسۆوە بە ئاستێک بڕوانن کە پێشتر بەردەست نەبووە. سیستەمی ژیریی دەستکرد بوارمان پێدەدات بە ئاسانی وردبینی بۆ ملیۆنان بایت لە زانیاریی بەدەستهێنراو لەلایەن سیستەمە بێ کارمەندەکانمانەوە ئەنجام بدەین، ڕیزبەندیان بکەین و کۆیان بکەینەوە.

بەڵام نەیارەکانمان بە تەکنەلۆژیای هاوشێوە، کە لە زۆر دۆخدا بە بەراورد بە کەرەستەی سەربازیی نەریتی تێچوویان کەمتر و بەدەستهێنانیان ئاسانترە، خۆیان پڕچەک دەکەن. هەر بۆیە ئێمە بۆ بەرەنگاربوونەوەی سیستەمی ئاسمانی بێ کارمەند تەکنەلۆژیا و مەشقی خێرامان هەیە، چەمکەکان لە ڕێگەی مەشقی سەربازی دووبارەبووەوە تاقی دەکەینەوە.

داهێنانی سەربازی پێویستی بە هەماهەنگی لەگەڵ کەرتی پیشەسازی هەیە، ئەمەش بۆ مسۆگەرکردنی ئەوەی کە ئێمە بە شێوەیەکی خێرا و کارا ئامێری پێشکەوتوو بەکاردەبەین. ئێمە لە بەرنامەیەکی حکومەتی ئەمریکا بە ناوی خێراکردنی دابینکاری و بڵاوکردنەوەی تەکنەلۆژیای پێشکەوتوو، کە هاندانی دارایی بۆ ئەو کۆمپانیایانە دابین دەکات کە بەرهەمی داهێنەرانەی خاوەن توانای سەربازی بەرهەم دەهێنن، سوودمەند دەبین.

بە هەمان شێوە بەکارهێنانی تەکنەلۆژیا بە شێوەیەکی کاریگەر بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی نەیاران پێویستی بە گۆڕانکارییە لە هزردا. وڵاتانی ناوچەی کەنداوی عەرەبی گەشەپێدانی سیستەمێکی هاوبەشی ئاگادارکردنەوەی پێشوەختەی ئاسمانییان بە ناوی بەرگریی ئاسمانی و مووشەکی یەکگرتوو تاوتوێ کردووە.

لە ڕێگەی بەستنەوەی هەستەوەرەکان، هاوبەشپێکردنی زانیاریی هەواڵگری و وەڵامدانەوە وەک تیمێک، وڵاتانی کەنداو خوازیاری دروستکردنی قەڵغانێکی بەرگریین کە بەبێ جیاوازیی بەرزی، خێرایی و ڕێڕەوەکەیان، توانای پەکخستنی هەڕەشە ئاسمانییەکانی هەبێت. پرۆژەیەکی لەم شێوەیە نەک تەنها تەکنەلۆژیای پێشکەوتوو، بەڵکو ئیرادەی تێپەڕاندنی جیاوازییە نەتەوەییەکانیشی دەوێت.

لە ماوەی ساڵانی ڕابردوودا، شانازیی ئەوەم پێبڕاوە فەرماندەیی ئەو هێزانە بکەم کە بنکەکانیان لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستە. ئەو ماوەیە سەبارەت بەو ئاڵنگارییانەی ڕووبەڕووی هەرێمەکە دەبنەوە، ئاشنابوونێکی ڕوونی پێبەخشیم. بەڵام بە هەمان شێوە باوەڕی ئەوەی پێبەخشیم داهێنان کە لە ڕۆحی هاوبەشیدا پەرەدەسێنێت، بۆ پاراستنی ئارامی و ئاسایش پێویستە.

ئەم چاپەی یونیپاس بەشێک لەو ئاڵنگارییانەی ڕووبەڕوومان دەبنەوە و ئەو داهێنانانەی کە پێویستە بۆ تێپەڕاندنیان پەسەندیان بکەین، دەخاتە بەر باس.

فەریقی یەکەم براد کووپەر

فەرماندە، فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا

رسم توضيحي يونيبات

پێشکەوتنی

جەنگاوەرانی ئاڵتوونی

دەزگای دژەتیرۆری عێراق لە پێشبڕکێیەکی گەورەی نێودەوڵەتیی هێزە تایبەتەکان پلەی یەکەم بەدەست دەهێنێت

وتار و وێنەکان لەلایەن دەزگای دژەتیرۆری عێراق

پێشبڕکێی جەنگاوەر کە ساڵانە لە ناوەندی ڕاهێنانی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی شا عەبدوڵڵای دووەم (KASOTC) لە ئەردەن بەڕێوەدەچێت، یەکێکە لە هەرە دیارترین و ماندووکەرترین تاقیکردنەوە سەربازییەکان لە جیهاندا. ئەم چالاکییە هێزە تایبەتەکان، یەکە دەستەبژێرەکان و تیمەکانی وەڵامدانەوەی خێرا لە سەرانسەری جیهان کۆدەکاتەوە، لە ژینگەیەکی کێبڕکێدا کە سەختترین بارودۆخی شەڕی نانەریتی هاوشێوە دەکات، جێگیریان دەکات.

لە خولی 14ـی پێشبڕکێکەدا، کە لە مانگی تشرینی یەکەمی 2025 بەڕێوەچوو، دەزگای دژەتیرۆری عێراق (ICTS) لە نێوان 38 شاندی بەشداربوو کە لە 23 وڵاتەوە هاتبوون پلەی یەکەمی بەدەستهێنا. ئەمەش هەنگاوێکی ستراتیژیی لە بەرجەستەکردنی بەرەوپێشچوونی بەرچاوی چۆنایەتی و ئاستی باڵای پیشەییبوون کە دەزگاکە بەدەستی هێنابوو، نیشان دا.

هەوڵی بێ وچانی دەزگای دژەتیرۆری عێراق بۆ بەدەستهێنانی پلەی یەکەم تەنها بریتی نەبوو لە خواستێک بۆ زیادکردنی ناونیشانێکی نوێ بۆ لیستی دەستکەوتەکانی، بەڵکو بڕیارگەلێکی وردی لەبەرچاوگیراوی سەروەری و تاکتیکی بوو.

بەدەستهێنانی پلەی یەکەم لە پێشبڕکێیەکدا کە سوپای گەورە و وڵاتانی پێشکەوتوو لە بواری تەکنەلۆژیادا تێیدا بەشدارن، بە ڕوونی لێهاتوویی "جەنگاوەرانی ئاڵتوونی"ـی عێراق لە شەڕی ڕاستەوخۆدا نیشان دەدات. ئەو دەستکەوتە ئەوە دەسەلمێنێت کە چەمکی شەڕی عێراق، کە لە ناو کوورەی جەنگی ئاڵۆزی ناوشاری دژ بە داعش دروستبوو، بووە بە نموونەیەکی جیهانی.

ئەمڕۆ شەڕکەری عێراقی، نەک بە تەنها خاوەنی بوێرییەکی زگماکییە بەڵکو بە هەمان شێوە خاوەنی پابەندیی تاکتیکی و توانای گونجاندنی تەکنەلۆژیایە لەگەڵ ئەو ئەرکەی کە پێی سپێردراوە، ئەمەش وای لە دەزگاکە کردووە لە هاوکێشەی هێزە تایبەتە نێودەوڵەتییەکاندا ببێت بە هێزێکی تۆقێنەر.

لە جیهانی هەواڵگری و بەرەنگاربوونەوەی تیرۆردا، ناوبانگی شەڕکردن واتە ڕێگرییەکی کاریگەر. ئەم جۆرە خەڵاتانە لە ناو ڕێکخراوە تیرۆریستییەکان و پاشماوە ڕزگاربووەکانیاندا ترس بڵاودەکەنەوە. ئەو هێزەی کە لە دۆڵ و تونێلەکانەوە بەدوایاندا دەگەڕێت، تەنها لە ڕووی ژمارەوە باڵادەست نییە، بەڵکو بگرە یەکەیەکی تاکتیکیی خاوەن بەرزترین ستانداردەکانی تەقەکردن، بەرگەگرتنی جەستەیی و کارایی هزییە لە ژێر فشاردا.

دەستکەوتی عێراق لە ناوەندی ڕاهێنانی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی شا عەبدوڵڵای دووەم (KASOTC)، سروشتی مامەڵەی سەربازیی نێودەوڵەتیی عێراق دەگۆڕێت. لەبری ئەوەی تەنها مەیدانێکی مەشقکردن بێت، عێراق دەبێت بە سەرچاوەیەکی ڕاوێژکاری بۆ وڵاتانی تر. ئەم باڵادەستییە لایەنی دیپلۆماسیی بەرگریی عێراق بەهێزتر دەکات، چونکە وڵاتانی دۆست و برا بۆ سوودمەندبوون لە ئەزموونی شەڕکردنەکەی، هەوڵ دەدەن هاوبەشیی مەشقکردن لەگەڵ دەزگاکەدا دروست بکەن.

هاوبەشیی مەشقکردن

ناتوانرێت چیرۆکی سەرکەوتنی دەزگای دژەتیرۆری عێراق لە هەماهەنگیی ستراتیژی لەگەڵ هاوپەیمانیی نێودەوڵەتی بە سەرۆکایەتی ئەمریکا، کە هاوتەریب لەگەڵ بەرزترین ستانداردە نێودەوڵەتییەکان بەشداریی لە پێکهاتەی دامەزراوەیی دەزگاکەدا کرد، جیابکرێتەوە.

عێراق ئاهەنگی سەرکەوتنی تیمی براوەی پێشبڕکێی جەنگاوەر دەگێڕێت.

لە سەرەتای دامەزراندنیەوە، دەزگاکە لەلایەن هێزە تایبەتەکانی ئەمریکاوە بەشێوەیەکی چڕ سەرپەرشتی کراوە و مەشقی پێدراوە. ئەم پشتیوانییە سنووردار نەبوو بە کارامەیی تاکەکەسی، بەڵکو بە هەمان شێوە پەرەپێدانی سیستەمێکی دامەزراوەیی یەکخراوی لەسەر بنەمای ستاندارده توندەکانی هەڵبژاردن و مەشقکردنی لەخۆگرتبوو. ئەمەش بووەتە هۆی پەرەپێدانی ئەو فرۆکە جەنگییانەی کە توانای ئەنجامدانی ئۆپەراسیۆنی زۆر وردیان هەیە بۆ کەمکردنەوەی زیانە مەدەنییەکان، کە بە روونی لەو پێشبڕکێیانەی لە تەقەکردن و هێرشکردنە سەر بینا داگیرکراوەکان پێویستیان بە وردبینی زۆر ورد هەیە، تێبینیان دەکەین.

دەزگای دژەتیرۆری عێراق (ICTS) خاوەنی جبەخانەیەکی ئامێری تەکنیکی و چەکی تاکتیکییە کە لە ڕێگەی هاوبەشییەکەیەوە لەگەڵ ئەمریکا دابینکراوە، کە لە چەکی نیشانەشکێنی ورد و گوێزەرەوەی زرێپۆشکراوی تایبەتەوە بگرە تا دەگاتە سیستەمەکانی پەیوەندیی کۆدکراو و دووربینی پێشکەوتووی شەوانە. ئەم ئامێرە تەنها بۆ نمایشکردن نییە. بەڵکو لە کێبڕکێی جەنگاوەری نێودەوڵەتیدا لایەنێکی چارەنووسسازە، کە پێویستی بە ئامێری جێ متمانەیە وەهایە کە بتوانێت لە کەشوهەوا و زەوییە سەختەکاندا کار بکات، ئەمەش متمانەی تەکنەلۆژیی بە تیمی عێراقی دەبەخشێت بەجۆرێک لەگەڵ لێهاتوویە مەیدانییەکەیدا بگونجێت.

هاوپەیمانیی نێودەوڵەتی لە پەرەپێدانی توانای دەزگاکە بۆ بەڕێوەبردنی ئەو ئۆپەراسیۆنە ئاڵۆزانەی پێویستییان بە هەماهەنگیی نێوان هەوڵەکانی هەواڵگریی زەمینی و پشتیوانیی ئاسمانیی نزیک هەیە، بەشداریی کردووە. ئەم لێهاتووییە لەو سیناریۆیانەی پێشبڕکێدا کە ڕزگارکردنی بارمتەکان لە ژینگەکانی دوژمندا نمایش دەکەن کە پێویستیی بە هەماهەنگیی چرکەییە سەلمێنراوە، توانایەک کە دەزگاکە لە ساڵانی کارکردنی لەگەڵ ڕاوێژکارە نێودەوڵەتییەکان بەدەستیهێناوە.

بەدەستهێنانی پلەی یەکەم لە ناوەندی ڕاهێنانی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی شا عەبدوڵڵای دووەم (KASOTC)، خاڵێکی وەچەرخانە لە هۆشیاریی بەکۆمەڵی عێراق، چونکە سەکۆ دیجیتاڵییەکان بوونەتە گۆڕەپان بۆ ئاهەنگگێڕانی ناوازەی نیشتمانی. دەستبەجێ دوای ڕاگەیاندنی ئەنجامەکان، هەژمارە فەرمییەکانی تۆڕی کۆمەڵایەتیی دیوانی سەرۆکایەتیی ئەنجومەنی وەزیران و وەزارەتی بەرگری بە خێرایی وردەکارییەکانی سەرکەوتنەکەیان بڵاوکردەوە.

ئەم لێدوانانە بە تەنیا پیرۆزبایی فەرمی نەبوون، بەڵکو بریتی بوون لە پەیامی سیاسی کە جەختیان لەسەر بوژانەوەی دەوڵەت و توانای عێراق بۆ پاراستنی خۆی دەکردەوە.

سەرکردایەتی ئەم سەرکەوتنەی بە بەڵگەیەکی کرداریی ئامادەیی هێزەکانی عێراق بۆ وەرگرتنی بەڕێوەبردنی تەواو و سەربەخۆی ئاسایش لەقەڵەمدا، بەمەش پێگەی دانوستانکاریی عێراق لە گفتوگۆ ستراتیژییە نێودەوڵەتییەکاندا بەهێزتر دەبێت.

هاشتاگەکانی وەک #القبضة_الذهبية (مشتی ئاڵتوونی) و #أبطال_مكافحة_الإرهاب (پاڵەوانانی جەنگی دژ بە تیرۆر) لەسەر سەکۆکانی تۆڕی کۆمەڵایەتیی عێراق (,X, Facebook TikTok) بڵاوبوونەتەوە. ڤلۆگەر و چالاکوانان ڤیدیۆی دەزگاکەیان بڵاوکردەوە، گرتە ڤیدیۆییەکانی پێشبڕکێکەیان لەگەڵ وێنەی سەرکەوتنەکانی پێشوو یەکخست، هەستێکی شانازیی نەتەوەیی دروستکرد کە عێراقییەکانی بە هەموو چین و توێژەکانەوە یەکخست.

شرۆڤەکارانی سەربازی لە کەناڵە تەلەفیزیۆنە جیهانییەکان و بلۆگە تایبەتمەندەکاندا تیشکیان خستە سەر بەهای تەکنیکیی سەرکەوتنەکە، وە ئاماژەیان بەوەدا کە تیمەکە نەک تەنها لە ئەنجامەکاندا سەرکەوتوو بووە، بەڵکو لە تەقەکردن لەکاتی جوڵەکردن و سەرکەوتنە سەرەوەی تاکتیکیدا ژمارەی پێوانەیی شکاندووە. ئەم نمایشە وەکو "بومەلەرزەیەکی تاکتیکی" پێناسەکرا کە هاوسەنگیی هێز لە نێوان هێزە دەستەبژێرەکانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست دارشتەوە، ئەمەش پشتراستی دەکاتەوە ئێستا دەزگا عێراقییەکە خاوەنی "پەنجەمۆری بۆماوەیی" شەڕکردنی ناوازەیە کە هێزی ڕۆژئاوایی ئاوێتەی ئەزموونی مەیدانیی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست دەکات.

ستایش بۆ نەردەن

باسکردن لە پێشبڕکێی جەنگاوەر بەبێ ستایشکردنی ئەو ڕۆڵە سەرەکییەی کە شانشینی هاشمیی ئەردەن وەک پارێزەرێکی ئاسایش و سەقامگیریی ناوچەیی، کارێکی ئەستەمە.

ناوەندی ڕاهێنانی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی شا عەبدوڵڵای دووەم (KASOTC) هێمایەکی مەشقی جیهانییە. ئەم ناوەندە کە لە سایەی ڕوانگەی وردی خاوەن شکۆ شا عەبدوڵڵای دووەم بن حوسێن دامەزرێنراوە، نوێنەرایەتی دامەزراوەیەکی مەشقی بێهاوتا دەکات لە ناوچەکە. دەربڕینی سوپاسگوزاری بۆ ئەردەن تەنها دەستخۆشییەک نییە، بەڵکو دانانە بە بەشداریی ئەم ناوەندە لە دابینکردنی ژینگەیەکی مەشقکردن کە بە وردبینییەکی سەرسوڕهێنەر واقیع نمایش دەکات.

ئەمەش لە چڕکردنەوەی لێهاتوویی هێزە تایبەتە عەرەبییەکان و وڵاتانی دۆست بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی ئەو مەترسییە بوونگەراییانەی گروپە چەکدارەکان و ڕێکخراوە تیرۆریستییە سنووربەزێنەکان دروستی دەکەن، یارمەتیدەر بووە. بەردەوامبوونی ئەردەن لە میواندارێکردنی ئەم پێشبڕکێیە سەرەڕای ئاڵنگارییە ناوچەییەکان، ڕەنگدانەوەی پابەندبوونێکی قووڵە بە پشتیوانیکردنی برایان و هاوڕێیان. بە ئەنجامدانی ئەم کارە، ئەردەن نەک تەنها گۆڕەپانێکی کێبڕکێکارانە بەڵکو سەکۆیەک بۆ یەکخستنی چەمکە سەربازییەکان و ئاڵوگۆڕکردنی وانە فێربووەکان پێشکەش دەکات، بەمەش لە پێکهێنانی بەرەیەکی یەکگرتوو لە دژی توندڕەویی توندوتیژدا بەشداری دەکات.

ئەم بەشداریکردن و ئاهەنگگێڕانە ڕەنگدانەوەی هەماهەنگیی ئاسایشیی قووڵی نێوان بەغداد و عەممانە. لە ئەردەن، سەربازانی عێراق کەشێکی پیشەیی و برایانە دەدۆزنەوە کە هانیان دەدات باشترین پێشکەش بکەن، ئەمەش چەمکی ئاسایشی هاوبەشی عەرەبی لە بەرامبەر ئاڵنگاریی هاوچەرخدا بەهێزتر دەکات.

پێشبڕکێی جەنگاوەر بە تاقیگەیەکی گرنگ دادەنرێت کە بوار بە هێزەکان دەدات لە پێشەنگی گەشەسەندنی سەربازیی جیهانیدا بمێنێتەوە. لە میانی پێشبڕکێکەدا، جەنگاوەرانی عێراق لەگەڵ نوێترین بەرهەمەکانی بەرهەمهێنەرانی چەکی جیهانیدا، لەوانە درۆنی دەستنیشانکەر (کاماکازی)، وێنەگریی پلەی گەرمی و ئامێری پەیوەندی تاکتیکی بەرکەوتنیان دەبێت. ئەم مامەڵەکردنە بوار بە دەزگاکە دەدات لەسەر بنەمای تێبینیکردنی مەیدانیی ڕاستەقینە، وەک لە تەنها ناساندنی بەبازاڕکردن، پێداویستییەکانی داهاتووی خۆی هەڵسەنگێنێت.

پێشبڕکێکە چالاکییە ئاڵۆزەکانی وەک پاککردنەوەی تونێل، شەڕی دەستەویەخە لە ژینگە شارییەکان و چۆڵکردنی قوربانییەکان لە ژێر هێرشدا لەخۆدەگرێت. ئەم سیناریۆیانە زۆر بە وردی خراونەتە ناو پەیڕەوی مەشقکردن لە ئەکادیمیای دژەتیرۆری عێراق، کە دڵنیایی دەدات لەوەی مەشقی ناوخۆیی هەمیشە لەگەڵ دوایین پێشهاتەکانی هونەری شەڕی گەریلا و بەرەنگاربوونەوەی تیرۆری نێودەوڵەتی هەنگاو دەنێت.

گرنگیی بەشداریکردنی عێراق بواره دیاریکراوەکانی سەربازی تێدەپەڕێت و چەمکەکانی هێزی نەرمی دەوڵەت بەرجەستە دەکات. دەرکەوتنی جەنگاوەرانی خاوەن پابەندیی بەرز لە دەزگاکە کە پابەندن بە ڕێساکانی بەشداریکردن، پەیامی دڵنیاکردنەوە بۆ کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی و لایەنە پەیوەندیدارەکان دەنێرێت کە عێراق قۆناغی ئاڵۆزیی تێپەڕاندووە و خاوەنی هێزێکی پابەندی پیشەییە کە دەتوانێت سەروەری خۆی بپارێزێت و وەبەرهێنانی دەرەکی ئەنجام بدات.

بەشداریکردنی عێراق لە سەکۆ سەربازییە نێودەوڵەتی و ناوچەییەکان چەمکی هەماهەنگیی بەرگری بەهێزتر دەکات، ئەمەش ئەگەری هەڵە تێگەیشتن لە نێوان وڵاتان کەمدەکاتەوە و ژینگەیەکی متمانەی هاوبەشی پێویست بۆ بەرەنگاربوونەوەی تیرۆری سنووربەزێن و تۆڕەکانی قاچاخچێتی کە بەبێ جیاوازی ئاسایشی هەمووان دەکەنە ئامانج، دروست دەکات.

بەشداریکردنی دەزگای دژەتیرۆری عێراق لە 14ـەمین پێشبڕکێی جەنگاوەری نێودەوڵەتی، وە توانای بۆ سەرکەوتن و گەیشتن بە پلەی یەکەم تەنها چیرۆکێکی سەرکەوتنی جەستەیی نییە، بەڵکو دەستکەوتێکی مەزنە کە ڕەنگدانەوەی پێکهاتەیەکە لە ستراتیژیی سەرکەوتووی ئیرادەی عێراق، پشتیوانیی نێودەوڵەتیی هاوپەیمانان و ئەمریکا و پێشوازیی پیشەیی براکانمان لە ئەردەن. "مشتی ئاڵتوونی"ـی عێراق دڵنیای دەدات لەوەی عێراق وەک قەڵایەکی نەبەزێنراو لە بەرامبەر تەوژمی توندڕەوی و وەک بکەرێکی چالاک لە سەقامگیریی ناوچەکە و جیهاندا دەمێنێتەوە. ✦

ڕاهێنان لە سەردەمی
ژێریی دەستکرد

ناوەندی ڕاهێنانی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی شا عەبدوڵڵای دووەم لە ئامادەکاریی سەربازیدا ئەردەن دەکات بە پێشەنگ

عەمید ڕوکن دکتۆر خەلدون حسێن ئەرشیدات، بەڕێوەبەری گشتی، ناوەندی ڕاهێنانی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی شا عەبدوڵڵای دووەم

سەربازان هێرش دەکەنە سەر گوندێکی ساختە کە لەلایەن ناوەندی ڕاهێنانی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی شا عەبدوڵڵای دووەم (KASOTC)ەوە بۆ مەشقی ناو شار بەکاردەهێنرێت.

ناوەندی ڕاهێنانی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی شا عەبدوڵڵای دووەم (KASOTC)

ناوەندی ڕاهێنانی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی شا عەبدوڵڵای دووەم (KASOTC) یەکێکە لە هەرە دیارترین ناوەندە تایبەتمەندەکانی مەشقی سەربازی لەسەر ئاستی ناوچەیی و نێودەوڵەتی. ڕوانگەی شاهانەی خاوەن شکۆ شا عەبدوڵڵای دووەم ئیبن حوسێن، فەرماندەی گشتیی هێزە چەکدارەکانی ئەردەن بەرجەستە دەکات.

شا، خودا بیپارێزێت، ئارەزووی دەکرد بۆ ئامادەکردن و گەشەپێدانی کارمەندانی سەربازی و ئاسایش بە ئاستێکی بەرزی پیشەیی بە نوێترین چەمک و شێوازگەریی جیهانی لە مەشقی ئۆپەراسیۆنیدا دامەزراوەیەکی پێشکەوتووی مەشقکردن دابمەزرێنێت.

ناوەندی ڕاهێنانی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی شا عەبدوڵڵای دووەم (KASOTC) بۆ ئەو مەبەستە دامەزرێنرا کە ببێت بە سەکۆیەکی پێشەنگ لە بوارەکانی مەشقی بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر، ئۆپەراسیۆنی تایبەت و ئۆپەراسیۆنی هاوبەش، بە هەمان شێوە بۆ دابینکردنی ژینگەیەکی مەشقکردنی یەکخراو کە بارودۆخی مەیدانیی ڕاستەقینە هاوشێوە بکات، ئەمەش بە پشتبەستن بە ژێرخانی پێشکەوتوو و شارەزایی مرۆیی شایستە بۆ دابینکردنی پێداویستییەکانی هێزە چەکدارەکان و دەزگاکانی ئاسایش لە ئاستە جیاوازەکاندا. بە ڕووبەری 3,500 مەتر چوارگۆشە، ناوەندەکە لە توانایدایە لە یەک کاتدا میوانداریی 1,500 فێرخواز بکات و لە ماوەی 16 ساڵی کارکردنیدا مەشقی بە زیاتر لە 137,000 کارمەند کردووە.

لە ژێر تیشکی پێشکەوتنە خێرا تەکنەلۆژییەکان و گۆڕانکاریی جیهانی بە ئاڕاستەی سیستەمی پشتبەستوو بە ژیریی دەستکرد، ناوەندەکە بە متمانەوە تەکنەلۆژیا زیرەکەکان ئاوێتەی سیستەمی مەشقی ئۆپەراسیۆنیی خۆی دەکات. ئەم هەوڵانە پەرەپێدانی سیستەمی پێشکەوتووی هاوشێوەکردن، بەکارهێنانی تەکنەلۆژیای شیکارکەری داتای مەیدانی و بەکارهێنانی ئامرازەکانی ژیریی دەستکرد بۆ هەڵسەنگاندنی ئەدای کرداریی و بەرزکردنەوەی ئاستی بڕیاردان لە میانی ئەرکە ئاڵۆزەکانی مەشقکردندا لەخۆدەگرن.

ڕوانگەی ئێمە بریتییە لە بەهێزکردنی پێگەی ناوەندی ڕاهێنانی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی شا عەبدوڵڵای دووەم (KASOTC) وەک ناوەندێکی ناوچەیی و نێودەوڵەتیی پێشەنگ بۆ مەشقی سەربازیی تایبەتمەند لەسەر بنەمای داهێنان و تەکنەلۆژیای زیرەک، هاوتەریب لەگەڵ پێداویستییەکانی ئۆپەراسیۆنە سەربازییە هاوچەرخەکان. بە هەمان شێوە هەوڵدەدەین لەسەر بنەمای شیکردنەوەی ئەدای کرداریی هاوکات، کە بوار بە فێرخوازان دەدات لێهاتوویەکانیان لە زانیاری پێشکەوتوو و چوارچێوەی تەکنیکیدا چڕ بکەنەوە، ژینگەیەکی مەشقی دیجیتاڵی یەکخراو بنیات بنێین.

ئەرکی ناوەندەکە لەسەر ئەو بنەما بنەڕەتییە دامەزراوە کە دەڵێت باڵادەستی لە بوارەکەدا لە باڵادەستبوون لە ڕاهێنانەوە دەست پێدەکات، وە وەبەرهێنان لە سەرچاوە مرۆییەکان بریتییە لە بەردی بناغەی بنیاتنانی سیستەمێکی ئاسایش و بەرگریی کە توانای گونجاندنی لەگەڵ ئاستەنگەکانی داهاتوودا هەبێت.

پێشبڕکێی جەنگاوەر

پێشبڕکێی جەنگاوەر کە ساڵانە لەلایەن ناوەندی ڕاهێنانی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی شا عەبدوڵڵای دووەم (KASOTC)ـەوە ڕێکدەخرێت، سەکۆیەکە بۆ هەماهەنگیی نێودەوڵەتی و ئاڵوگۆڕی ئەزموونەکان لە نێوان تیمە دەستەبژێرەکانی سوپا جیاوازەکان لە سەرانسەری جیهان، بە هەمان شێوەش گەورەترین کۆمپانیا جیهانییەکان لە بواری بەرهەمهێنانی سەربازی.

بیرۆکەی پێشبڕکێکە لە ساڵی 2009 سەریهەڵدا کاتێک ناوەندەکە کرایەوە. لە سەرەتادا پێشبڕکێی جەنگاوەر تەنها سێ تیمی لەخۆگرتبوو بەڵام لە دواییدا بوو بە یەکێک لە گرنگترین چالاکییە سەربازییەکان، لەگەڵ پەرۆشیی جەنگاوەران لە سەرانسەری جیهان بۆ بەشداریکردن و ناردنی باشترینەکانیان بۆ پێشبڕکێکردن.

پێشبڕکێ ساڵانەیە پێنج ڕۆژییەکە ڕێگە بە هەموو بەشداربووان دەدات، ئاخۆ تیمە ڕکابەرەکان بن، چاودێر یاخود سەرپەرشتیاران بن، بە هەمان شێوە سەردانکەرانی باڵای سەربازی و مەدەنیش، ئاشنای لێهاتوویی شەڕکردنی وڵاتانی تر بن. ئەمە دەرفەتێکە بۆ کۆمپانیا ناوخۆیی و نێودەوڵەتییەکان تا نوێترین تەکنەلۆژیا و ئامێرە سەربازییەکانیان نمایش بکەن و پێشکەوتنە نوێیەکان لە بواری سەربازی و ئاسایشدا نیشان بدەن.

14ـهەمین پێشبڕکێی ساڵانەی جەنگاوەر لە 5 بۆ 9ـی مانگی تشرینی یەکەمی 2025، بە بەشداری 38 تیم کە لە 23 وڵاتەوە هاتبوون، بەڕێوەچوو. دەزگای دژەتیرۆری عێراق نازناوی پێشبڕکێیەکەی بەدەستهێنا، لە دوای ئەویش هێزە تایبەتییەکان بروناى داروسەلام پلەی دووەمیان بەدەستهێنا. هێزی تایبەتی شاهانەی شا عەبدوڵڵای دووەمی ئەردەن پلەی سێهەمی بەدەستهێنا.

پێشبڕکێی ساڵی 2025 ئەو چالاکییە نوێیانەی لەخۆگرتوو کە بۆ هاوشان بوون لەگەڵ پێشکەوتنە بەردەوامەکانی بەرەکانی شەڕ، تەکنەلۆژیای سەربازی نوێ و پێشکەوتوو ناسێنرابوون. بۆ پاراستنی بەردەوامیی کێبڕکێکە و دەستەبەرکردنی شەفافیەت و دادوەریکردنی دادپەروەرانە، ساڵانە گرێبەست لەگەڵ کۆمپانیایەکی نێودەوڵەتی تایبەتمەند لەم بوارەدا ئەنجام دەدرێت. ئەمەش لە کاتی هەڵسەنگاندنی تیمە بەشداربووەکاندا، بێلایەنی دەستەبەر دەکات.

> **ڕوانگەی ئێمە بریتییە لە بەهێزکردنی پێگەی ناوەندی ڕاهێنانی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی شا عەبدوڵڵای دووەم (KASOTC) وەک ناوەندێکی ناوچەیی و نێودەوڵەتیی پێشەنگ بۆ مەشقی سەربازیی تایبەتمەند لەسەر بنەمای داهێنان و تەکنەلۆژیای زیرەک، هاوتەریب لەگەڵ پێداویستییەکانی ئۆپەراسیۆنە سەربازییە هاوچەرخەکان.**

پێشبڕکێکە ئەو تەکنەلۆژیا و شێوازە مەشقکردنە پێشکەوتووانەی لەخۆگرتبوو کە ژینگەکانی ئۆپەراسیۆنی جیهانی ڕاستەقینەیان بەرجەستەکرد، ئەمەش وایکرد تیمە بەشداربووەکان ئاستی بەرزی بەرگەگرتن، لێهاتوویی شەڕکردن و ورەی تیم نیشان بدەن، ئەمەش ڕەنگدانەوەی کرۆکی جەنگاوەرێکی ڕاستەقینەیە؛ بوێری، پابەندبوون و ئیرادە.

لەم چوارچێوەیەدا، گەرمترین پیرۆزبایی خۆمان ئاڕاستەی تیمی عێراق دەکەین بۆ ئاستە ناوازە و سەرکەوتنە سەرنجڕاکێشەکەیان لە پێشبڕکێی 2025. ئەمە بەڵگەیەکە لەسەر لێهاتوویی، پابەندبوون و ئیرادە باڵاکەی، کە گیانی جەنگاوەری ڕاستەقینە بەرجەستە دەکات.

لە کۆتاییدا، ناوەندی ڕاهێنانی ئۆپەراسیۆنە تایبەتەکانی شا عەبدوڵڵای دووەم بە ڕێبەریی ڕێنماییە شاهانەییەکان، پابەندبوون بە باڵابوون وەک بنەمایەک، سەرکردایەتیکردن وەک بژاردەیەک و پیشەییبوون وەک ڕێبازێکی بەردەوام لە خزمەتکردنی هێزە چەکدارەکانی ئەردەن، سوپای عەرەب و هاوبەشە ناوچەیی و نێودەوڵەتییەکان لە بواری مەشقی ئۆپەراسیۆنی پێشکەوتوودا، بە شێوەیەکی لێهاتووانە لە جێبەجێکردنی ئەرکەکەی بەردەوام دەبێت. ✦

پێشکەوتنێک لە هەماهەنگیی ستراتیژی

لوتکەی مێژوویی نێوان سەرۆکەکانی ئەمریکا و ئاسیای ناوەڕاست بەڵێنی گۆڕانکاری لە ناوچەکەدا دەدات

دەستەی یونیپاس

لە هەوڵدان بۆ هەماهەنگیی ستراتیژیی قووڵتر لەگەڵ ئەمریکا، سەرۆکەکانی کازاخستان، کۆماری قرغستان، تاجاکستان، تورکمانستان و ئۆزبەکستان لە مانگی تشرینی دووەمی 2025 لە یەکەمین لوتکەیاندا لەگەڵ سەرۆکێکی ئەمریکا کۆبوونەوە.

دۆناڵد ترەمپ سەرۆکی ئەمریکا لە کۆشکی سپی لە واشنتۆن دی سی میوانداریی سەرۆکی وڵاتانی ناوبراوی کرد، کە تێیدا بەرزکردنەوەی هاوبەشیی ئاسایش، وەبەرهێنانی بازرگانی و ئاڵوگۆڕی بازرگانی تەوەری سەرەکیی گفتوگۆکان بوون. ئەو بەشدارییە مێژووییە بەشێک بوو لە چوارچێوەی کاری C5+1 کە لە ساڵی 2015 دامەزرا.

"لوتکەی ئەمڕۆ ئەوە دەردەخات کە ئەمریکا وەک هاوبەشێکی سەرەکی دەڕوانێتە ئاسیای ناوەڕاست. پێکەوە لەسەر بنەمای متمانە دەتوانین داهاتوویەک بنیات بنێین،" شەڤکەت میرزیۆیێڤی سەرۆکی ئۆزبەکستان لەبەردەم سەرۆکی دەوڵەتانی ئامادەبوودا ئاماژەی پێ دا.

قاسم جومرات تۆکاییێڤی سەرۆکی کازاخستان لوتکەکەی بە سەرەتای سەردەمێکی نوێی هەماهەنگیی نێوان ئاسیای ناوەڕاست و ئەمریکا ناوبرد و بۆ حکومڕانییە جیهانییەکەی ستایشی سەرۆک ترەمپی کرد. لە دوای چەند هەفتەیەک لە ئاگربەستەکەی غەززە کە لەلایەن ئەمریکاوە پشتیوانیکرا، کۆبوونەکە ئەنجامدرا.

"زۆر سوپاسی پشتیوانیی بێوچانتان دەکەم بۆ بەرەوپێشبردنی هەماهەنگیی فرەلایەنەی نێوان کازاخستان و ئەمریکا." سەرۆک تۆکاییێڤ ڕایگەیاند.

سەرۆکی تاجاکستان ئیمۆماڵی ڕەحمان تیشکی خستە سەر ئەو ڕێگایانەی کە بەشداریکردنی ئەمریکا سوودی بە وڵاتەکەی گەیاندووە. جگە لە وەبەرهێنانی ئایندەیی ئەمریکا لە بەرهەمهێنانی کانزاکانی تاجاکستان، سەرۆک ڕەحمۆن ئاماژەی بە هەماهەنگییە ئاسایشییەکانی پەیوەست بە سنووری وڵاتەکە لەگەڵ ئەفغانستان کرد.

"ئێمە بە دیاریکراوی لە بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر و جەنگی دژ بە توندڕەوی و بازرگانیکردن بە ماددەی هۆشبەر، هەماهەنگیی ناوازەمان

سەرۆکی کۆماری قرغستان سادیر جاپارۆڤ، سەرۆکی تاجاکستان ئیمۆماڵی ڕەحمان، سەرۆکی کازاخستان قاسم جۆمارت تۆکایێڤ، سەرۆکی ئۆزبەکستان شەڤکەت میرزیۆیێڤ و سەرۆکی تورکمانستان سەردار بێردیموهومێدۆڤ لە 6ی مانگی تشرینی دووەمی 2025 لە کۆشکی سپی لەگەڵ دۆناڵد ترەمپ سەرۆکی ئەمریکا ئامادەی ئێوارە خوانێک دەبن. گێتی ئیمەیجس

هەیە." سەرۆکی تاجاکستان لە کۆبوونەوەی هاوتا سەرکردەکانیدا ڕایگەیاند.

سادیر جاپارۆڤ سەرۆکی قرغستان بۆ بەشداریکردنی لە ئاشتی، ئاسایش و سەقامگیریی جیهانیدا، ستایشی سەرۆکی ئەمریکای کرد.

"قرغستان لە سیاسەتی دەرەوەدا ئەمریکا بە یەکێک لە هاوبەشە گرنگەکان دادەنێت." ناوبراو ئاماژەی پێدا.

سەرۆک جاپارۆڤ بە جێبەجێکردنی بەڵێنەکەی بۆ چارەسەرکردنی ناکۆکییە سنوورییەکان لەگەڵ دەوڵەتانی دراوسێ، ئەو ناکۆکییانەی لەو ڕۆژگارەوە جێهێڵران کە ناوچەکە لەلایەن یەکێتی سۆڤیەتەوە حوکمڕانی دەکرا، جەختی لەسەر بەشداریکردنی وڵاتەکەی لە سەقامگیریی ناوچەییدا کردەوە.

"بەیەکەوە لەگەڵ هاوتاکانم، سەرکەوتووانە ئەم ئامانجەمان بەدیهێناوە، لە هەمووی گرنگتر بە ئاشتییانە ئەنجاممان دا،" سەرۆکی قرغستان ڕایگەیاند.

سەرۆکی تورکمانستان سەردار بێردیموهومێدۆڤ پابەندبوونی خۆی بە پەیوەندییە دیپلۆماسییەکان لەگەڵ وڵاتانی دراوسێ و ئەمریکا لە بوارەکانی وەک ئاسایش، ئابووری و بەرهەمهێنانی وزە دەربڕی.

حکومەتی تورکمانستان، پابەند بە سیاسەتی بێلایەنیی هەمیشەیی خۆی، پشتیوانی خۆی بۆ بۆری ترانس کاسپیانی پێشنیارکراو بۆ گواستنەوەی گازی سروشتیی وڵاتەکە لە ژێر دەریای قەزوینەوە بۆ ئازەربایجان، تورکیا و ئەورووپای ڕۆژهەڵات دەربڕی. لەگەڵ ئەوەشدا، پڕۆژەکە ڕووبەڕووی ئاڵنگاریی سیاسی، یاسایی و تەکنیکیی بەرچاو، لەوانە نیگەرانییەکانی دەوڵەتانی تری سەر دەریای قەزوین و پێویستیی هەماهەنگیی ناوچەیی دەبێتەوە.

"ئێمە لەو باوەڕەداین کە ئەنجامەکانی ئەم لوتکەیە دەبێتە هۆی فراوانکردنی زیاتری هەماهەنگیی فرەلایەنەی نێوان ئاسیای ناوەڕاست و ئەمریکا،" سەرۆک بێردیموهومێدۆڤ لە کۆبوونەوەی دیپلۆماسی لە کۆشکی سپی ڕایگەیاند.

وەک میوانداری لوتکەکە، سەرۆک ترەمپ وەک یەکێک لە گرنگترین ناوچەکانی جیهان ستایشی ئاسیای ناوەڕاستی کرد. بە ئاماژەکردن بە سامان و "توانای مەزن"، ناوبراو ڕێککەوتنی بازرگانی و وەبەرهێنان بە بەهای ملیارەها دۆلاری ڕاگەیاند کە بەڵێنی دارشتنەوەی پەیوەندیی نێوان ئەمریکا و ئاسیای ناوەڕاست دەدەن.

"من پابەندم بە بەهێزترکردنی هاوبەشیی ئەمریکا لەگەڵ هەریەکێک لەو وڵاتانە بە بەراورد بە ڕابردوو،" سەرۆک ترەمپ ئاماژەی پێدا.

یەکێک لە بوارە گرنگەکانی هەماهەنگیی سەربازی بۆ سەربازیی نێوان ئەمریکا و وڵاتانی ئاسیای ناوەڕاست بریتییە لە مەشقی ساڵانەی هەماهەنگیی ناوچەیی کە فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا میوانداریی دەکات. مەشقەکە لە ڕێگەی بنیاتنانی دەستەیەکی بارەگای فرەنەتەوەیی کە ئەرکی مامەڵەکردن لەگەڵ قەیرانێکی سنووریی گریمانەیی پێدەسپێردرێت، تیشک دەخاتە سەر ئاسایش، ئاشتیپارێزی و سەقامگیریی ئاسیای ناوەڕاست. ✦

بەرەنگاربوونەوەی
هەڕەشە ئاڵۆزەکان

هێزە فرەنەتەوەییەکان لە هەڵۆی دڕندەی 6 لە قەتەڕ، بەرپەرچی تاکتیکی نەریتی و نانەریتی دەدەنەوە

دەستەی یونیپاس

جەنگی نەوەی پێنجەم لە نێوان هەرە ئاڵۆزترینەکانە، لەبەرئەوەی بەکارهێنانی هاوکاتی هەڕەشەی نانەریتی و نەریتی لەخۆدەگرێت. کاتێک لەلایەن دەستدرێژکارێکەوە بەکاردەهێنرێت، ئەوا توانا و سەرچاوەکانی وڵاتی بەئامانجکراو بە ئامانجی لاوازکردنی بەرگری و بڵاوکردنەوەی سەرلێشێوادن فرەچەشن دەکات.

ناتوانرێت لەلایەن یەک وڵاتەوە، بەبێ گوێدانە توانای شەڕکردن و یەدەگە ستراتیژییەکانی، بەرپەرچی ئەم جۆرە هێرشە بدرێتەوە. مەشقی هەڵۆی دڕندەی 6، کە لە مانگی تشرینی دووەمی 2025 لەلایەن قەتەڕەوە میوانداری کرا، سوودەکانی مەشقکردنی وڵاتان وەک هاوبەشی یەکتر بۆ بەهێزکردنی خۆیان لە دژی ئەم جۆرە دەستدرێژییە نیشان دا.

هەڵۆی دڕندە لە ڕێگەی دامەزراندنی ناوەندێکی ئۆپەراسیۆنی هاوبەشەوە، هێزە چەکدارەکانی قەتەڕ و هاوتاکانیان لە ئەمریکا، بەڕیتانیا، تورکیا، ئیتاڵیا و فەڕەنساوە بۆ بەرەنگاربوونەوەی هەڕەشە فرە ڕەهەندەکان کۆکردەوە. زیاتر لە 1,400 کارمەندی هێزی ئاسمانی، زەمینی و دەریایی بەشدارییان لە مەشقەکەدا کرد.

سیناریۆکانی مەشقکردن بە بەزاندنی سنوور لەلایەن وڵاتێکی دوژمنکارەوە بە مەبەستی دەستبەسەرداگرتنی خاکی دەوڵەتێکی دراوسێ کە خاوەنی سەرچاوەی سروشتی زۆربوو دەستی پێکرد. وڵاتی دەستدرێژیکار هەڵمەتێکی ڕاگەیاندنی بەرفراوانی دەستپێکرد، لەسەر تەلەفزیۆن، ڕادیۆ و تۆڕی کۆمەڵایەتی، بە ناڕاست خاوەندارێتیی مێژوویی خۆی بۆ خاکی دراوسێکەی دووپاتکردەوە.

وڵاتانی دۆست و هاوپەیمان بۆ چارەسەرکردنی قەیرانەکە لە ڕێگەی دیپلۆماسییەوە، دەستوەردانیان کرد. لەگەڵ ئەوەشدا، دەستدرێژکارەکە ئەو وەڵامەی وەک نیشانەیەکی لاوازی لێکدەدایەوە و پەرەی بە ململانێکە دا. پەیوەندییە دیپلۆماسییەکانی پچڕاند، هەڕەشەی داگیرکاریی کرد و سەربازەکانی لەسەر سنوور بڵاوەپێکرد.

فڕۆکەیەکی ستراتۆفۆرترێسی B-52ی هێزی ئاسمانیی ئەمریکا سووتەمەنی لە فڕۆکەیەکی ستراتۆتانکەری KC-135 وەردەگرێت، ئەمەش توانای بڵاوکردنەوەی خێرای سامانی ستراتیژی لە بنکەکانی ئەمریکاوە بۆ ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست نیشان دەدات. عەریفی تەکنیکار نیکۆلاس ئە. مۆنتۆنۆلی/هێزی ئاسمانیی ئەمریکا

هێزەکانی هاوپەیمانان لە هەڵۆی دڕندەی 6 لە قەتەڕ، لەشکرکێشییەکی سیناریۆیی دوژمن بەرپەرچ دەدەنەوە.

عەریف ڕوکنی باڵا ڕیچارد ئیبێنسبێرگەر/هێزی ئاسمانیی ئەمریکا

لە بەرامبەر ئەم هەڕەشە هەنووکەییەدا، فەرماندەیی باڵای هێزە سەربازییەکانی بەرەی بەرامبەر بۆ بەرگریکردن لە سەروەری وڵات و بەرپەرچدانەوەی هەر دەستدرێژییەک هاوپەیمانییەکی پێکهێنا.

عەمید ڕوکنی هێزە چەکدارەکانی قەتەڕ خەلیفە ئەلعەماری، بەڕێوەبەری مەشقەکە، هەڵۆی دڕندەی بە ئاسۆیەک بۆ چارەسەرکردنی کەموکوڕییە ئاسایشییە ئەگەرییەکان لە کەرتی سەربازی و مەدەنی، هاوکات ناردنی پەیامی ڕێگریکردن بۆ دەستدرێژکارانی داهاتوو، پێناسەکرد.

"هەموو وڵاتان لەژێر ڕۆشنایی هەڕەشە ئاسایشییەکان، مەشق بۆ بەرزکردنەوەی ئامادەیی شەڕ ئەنجام دەدەن. بێگومان، ڕەنگە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست تاکە ناوچە بێت لە جیهاندا کە جگە لە جەنگی بەکرێگیراو، بۆ ماوەیەکی درێژخایەن لەم چەشنە قەیرانی بەردەوام و چەندین ئاڵنگاریی جیۆپۆلەتیکی، جیۆئابووری و سەربازیی بەخۆیەوە بینیبێت،" عەمید ڕوکن ئەلعەماری ڕایگەیاند.

"لە ڕێگەی ئەم مەشقەوە، ئێمە بۆ دڵنیاکردنەوەی دۆستەکانمان و ئاگادارکردنەوەی دوژمنانمان لە تواناکانمان و هاوپەیمانەکانمان پەیام دەنێرین."

ئامادەبووانی مەشقی فرەنەتەوەیی لە هەڵۆی دڕندە هێزەکانیان بۆ بەرەنگاربوونەوەی ئەو لەشکرکێشییە خەیاڵییە یەکخست. کاتێک مانگە دەستکردەکان و فڕۆکە هەواڵگرییەکانی وڵاتی دەستدرێژکاریان نیشان دا هێزە زەمینی و دەریاییەکان کۆدەکاتەوە، هاوپەیمانان بۆ بەرگریکردن لە سەروەری وڵاتەکەی تر سێ ژووری ئۆپەراسیۆنی هاوبەشیان بۆ پێکهاتە زەمینی، ئاسمانی و دەریاییەکان دامەزراند.

بۆ زیاتر ئاڵۆزکردنی سەختییەکان بۆ هێزەکانی بەرگری، وڵاتی هێرشبەر خۆی بە هێرشە نەریتییەکان سنووردار نەکرد. ئەو شانە تیرۆریستییە خەوتووانەی خەڵکی مەدەنییان دەرفاند و ڤیدیۆی بارمتەکانیان لە ڕێگەی ئینتەرنێتەوە بڵاودەکردەوە، چالاک کرد. تەقەمەنی لەسەر ڕێگاکان چاند، هێرشی ئەلیکترۆنی بۆ سەر تۆڕی کۆمپیوتەری سەربازی و حکومی دەستپێکرد و ئاسمانی بە درۆنی بچووک داپۆشی. ڕاپۆرتی هەواڵی مەترسیداری بە ئامانجی دروستکردنی ترس و دڵەڕاوکێ لە ناو دانیشتوانی مەدەنی و لاوازکردنی هێزەکانی ئاسایش بڵاوکردەوە.

هێرشە ئەلیکترۆنییەکان کە بەندەرەکان، فڕۆکەخانەکان، کۆمپانیاکانی گواستنەوە و دامەزراوە ئاسایشییەکان دەکەنە ئامانج، خاوەنی هەمان تایبەتمەندین. کاتێک تیمەکانی ئاسایشی ئەلیکترۆنی بەدواداچوونیان بۆ هێڵەکانی هێرشکردن کرد و ناسنامەی تاوانبارانیان دەستنیشان کرد، ئەوە ڕوونبووەوە کە هێرشەکە لە ناوخۆی وڵاتی هێرشبەرەوە دەستی پێکردووە. کارمەندانی ئاسایشی ئەلیکترۆنی لە دژی هێرشی زیاتر تۆڕەکانیان بەهێز کرد.

لە بەرەبەیانی ڕۆژی نۆیەمدا، قەیرانەکە پەرەی سەند. هەستەوەر و ڕادارەکان ئەوەیان دەرخست کە دوژمن هێرشێکی مووشەکی بالیستیی بە ئاراستەی بەندەری سەرەکی و کۆگاکانی دابینکاریی وڵاتی بەرگریکار ئەنجام دەدات. ڕێگری لە هەندێک مووشەک کرا، بەڵام ئەوانی تر بوونە هۆی زیانگەیاندن. یەکەکانی فریاگوزاریی سەرەتایی خێرا بۆ کوژاندنەوەی ئاگرەکان و گواستنەوەی بریندارەکان بۆ نەخۆشخانەکان دەستبەجێ کەوتنە کار.

لە ئەنجامی هێرشە زەمینی و تۆپبارانەکانی نزیک سنوور، شەپۆلێکی هاوڵاتییانی ئاوارەبوو ناوچە سنوورییەکانی گرتەوە. مانگی سووری قەتەڕ، ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی و دامەزراوەکانی دەوڵەت دەستبەجێ بە دروستکردنی کەمپ و دانانی لیژنە بۆ سەرپەرشتیکردنی بەڕێوەبردنیان، کاریان بۆ دۆزینەوەی پەناگە بۆ هاوڵاتییانی ئاوارەبوو کرد.

هێزە هاوبەشەکان توانیان هێرشی دوژمن ڕابگرن و بۆ دەرکردنی ئەو هێزە دوژمنکارانەی توانیبوویان لە ناوچەی سنوورییەکاندا خۆیان جێگیر بکەن، پلانێکیان ئامادە کرد. هێزە هاوبەشەکانی تورکیا، ئیتاڵیا و ئەمریکا بەشدارییان لە هێرشەکەدا کرد، گوێزەرەوەکانی دوژمنیان تێکشکاند و دوژمنیان ناچارکرد بگەڕێتەوە سەر خاکی خۆی.

یەکەیەکی گەرۆکی پڕکەرەوەی سووتەمەنیی ئاسمانیی هێزی ئاسمانیی ئەمریکا لە میانی فڕیندا زیاتر لە 83,900 کیلۆگرام سووتەمەنیی بۆ 35 فڕۆکەی جەنگیی هێزە ئاسمانییەکانی میریی قەتەڕ، تورکیا و ئەمریکا دابینکرد. ئەمریکا فڕۆکەی بۆمبهاوێژی B-52 لە بنکەکانی ئەمریکای باکوورەوە ڕەوانە کرد، کە بەبێ وەستان بەرەو شانۆی ئۆپەراسیۆنەکان بۆ تەواوکردنی ئەرکەکەیان فڕین. ئەوان لە ئاسمانی سەر ناوچەی کەنداودا سووتەمەنییان وەرگرت و لەلایەن فڕۆکەی جەنگیی ڕافاڵی هێزی ئاسمانیی قەتەڕ و فڕۆکەی جەنگیی ئەمریکی F-16ـەوە یاوەری کران.

کەشتییە دەرياییەکانی ئەمریکا وەک کەشتیی تێسلای ئەمریکی، کەشتیی وەڵامدانەوەی خێرای سەتفنی جونیەری پاسەوانی کەناراوەکان و فڕۆکەیەکی پاسەوانیی دەریایی P-8 Poseidon، لەگەڵ بەشداربوونی کەشتییەکانی وڵاتانی هاوبەش، کەنداوی عەرەبییان کۆنترۆڵ کرد.

تورکیا، 200 کارمەند، شەش فڕۆکەی جەنگیی F-16، دوو بەلەمی پاسەوانیی

فڕۆکە جەنگییەکانی قەتەڕ و ئەمریکا لە ئەرکێکی هەڵۆی دڕندە، یاوەریی فڕۆکەیەکی ستراتۆفۆرترێسی B-52ی هێزی ئاسمانیی ئەمریکا دەکەن.

عەریفی تەکنیکار نیکۆلاس مۆنتۆنێلی/هێزی ئاسمانیی ئەمریکا

سەربازانی هێزی دەریایی قەتەڕ سەردەکەونە سەر کەشتییە هێرشبەرە مووشەکییە خێراکەی قەتەڕ ئەل دیبەل بۆ ڕاهێنانی شەڕکردن لە مەشقەکەدا بەکاردەهێنرێت.

ئەفسەری پلە نزم ئاسق دوو ئیبان پەیج/هێزی دەریایی ئەمریکا

دەریایی، فەوجێکی زرێپۆش و یەکەیەکی تۆپهاوێژی بۆ هەڵۆی دڕندە دابینکرد، عەمید ڕوکن کاتین کایا، جێگری فەرماندەی هێزە هاوبەشەکانی قەتەڕ و تورکیا ئاماژەی بەوەدا.

"سیناریۆکە هەر لە سەرەتاوە بە باشی ئامادەکرابوو و پلانی بۆ دانرابوو، وە بە ئاستێکی پیشەیی بەرەزەوە بەڕێوەبرا،" عەمید ڕوکن کایا ڕایگەیاند. "تورکیا و قەتەڕ پەیوەندی مێژووییان هەیە، وە ئێمە هەمیشە پێکەوە دەوەستین. پەیوەندیمان لەگەڵ قەتەڕ بۆ چەندین ساڵ لەمەوبەر دەگەڕێتەوە."

عەقید ستیڤ بێلی هێزی ئاسمانیی شاهانە، ئەفسەری باڵای بەریتانیا لە مەشقەکە، بۆ هاوشێوەکردنی هەڕەشەکانی جیهانی ڕاستەقینە ستایشی هەڵۆی دڕندەی کرد. بە تایبەتی ئاماژەی بە هێرشی مووشەکی بالیستی و دڕۆن کرد.

"بەڕیتانیا مێژوویەکی درێژی لە ناوچەکەدا هەیە، وە قەتەڕ هاوبەشێکی زۆر گرنگە بۆ ئێمە. لە ڕووی پابەندبوونە نێودەوڵەتییەکانمانەوە، بەڕیتانیا بە شێوەی پلەبەندی پۆلێنی وڵاتان دەکات. ئەوە ڕوونە کە بۆ نموونە ئەمریکا، هاوبەشی پلە یەکە. بە هەمان شێوە قەتەڕ بە هاوبەشێکی پلە یەک دادەنرێت، ئەمەش گرنگییە ستراتیژییەکەی دەردەخات،" عەقید بێڵ ڕایگەیاند.

فەرماندەکانی ئەمریکا بۆ برەودان بە سەقامگیری لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و بەهێزکردنی بنەماکانی ئاشتی و هەماهەنگی، جەخت لەسەر پێویستیی ئەنجامدانی مەشقی هاوشێوەی هەڵۆی دڕندە دەکەنەوە.

"مەشقی هەڵۆی دڕندەی 6 سەبارەت بە توانا سەربازییەکانمان بۆ ئەوەی وەک هێزێکی تێکشکێنەر دژ بە هەر مەترسییەک مامەڵە بکەین، پەیامێکی ڕوون دەنێرێت،" ئەفسەری کاروباری گشتیی فەرماندەیی ناوەندی هێزی دەریایی ئەمریکا جۆ هۆنتز ئاماژەی پێ دا.

"فەرماندە و ئەفسەرانی دەستەمان بۆ بەرزکردنەوەی ئاستی ئامادەیی هاوبەشی شەڕکردن و بنیاتنانی هاوبەشیی فرەڕەهەندی بەهێز لە سەرانسەری ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، ئاخۆ چ ئاسمانی، چ زەمینی یاخود دەریایی بێت، مەشقی گرنگیان لەسەر لایەنە گرنگەکانی پلاندانان، بەڕێوەبردن و بەکارهێنانی سیستەمی فەرماندان و بەڕێوەبردنی یەکخراو بۆ ئۆپەراسیۆنە هاوبەشە کاریگەرەکان وەرگرت."

لە پەراوێزی مەشقەکەدا، فەرماندە باڵاکانی وڵاتانی بەشداربوو دیدارێکیان سازکرد کە دیدێکی فراوانتری بۆ زاڵبوون بەسەر ئاڵنگارییە ئاسایشییەکانی ناوچەکە خستەڕوو. لە نێوان ئامادەبوواندا جێگری فەریق کورت ڕێنشاو، فەرماندەی فەرماندەیی ناوەندی هێزە دەریاییەکانی ئەمریکا و هێزە دەریاییە یەکخراوەکان ئامادەبوو.

هێزە چەکدارەکانی قەتەڕ لە هاوبەشییە فرەنەتەوەییەکانیان سوودمەند بوون. لە بنکەی ئاسمانیی ئەلعودەید میوانداری ناوەندی هێزی ئاسمانیی ئەمریکا دەکات. بە هەمان شێوە قەتەڕ ئەفسەرەکان بۆ کۆلێژی سەربازی و دەستەی ئەرکان لە ئەوروپا، ئەمریکا و وڵاتانی تر ڕەوانە دەکات. ڕەنگە گرنگترین ئەزموونەکان ئەو ئەزموونانە بن کە فەرماندەکان لە ژینگەکانی ئۆپەراسیۆنی هاوبەشدا لەگەڵ هێزە دۆستانەکان بەدەستی دەهێنن. سەرەڕای زمان و کلتووری سەربازیی جیاواز، ئەم هێزە هاوبەشانە وەک تیمێکی شەڕکەر یەکدەگرن.

"ئێمە ئەوپەڕی ڕێز و پێزانینمان هە بۆ فەرماندەیی ناوەندی و وڵاتانی ناتۆ کە لە مانۆڕەکەدا بەشداری دەکەن،" عەمید ڕوکن ئەلعەماری ئاماژەی پێدا. "لەگەڵ ئاڵنگارییەکانی ناوچەکەمان و درێژیی و ئاڵۆزی هێڵەکانی دابینکردن، شێوازی وەڵامدانەوەی زۆر خێرای هێزەکانمان لە مەشقەکەدا دەستکەوتێکی گەورەیە." ✦

فەریق شێخ ناسر بن حەمەد ئەلخەلیفە، فەرماندەی پاسەوانی شاهانەی بەحرەین، لە مەنامە بەشداری لە کردنەوەی پێشانگە و کۆنفرانسی نێودەوڵەتیی بەرگریی بەحرەیندا دەکات.

AFP/گێتی ئیمەیجس

ئاڕاستەکردنی ئاڵۆزییەکانی ئاسایشی ناوچەیی

خاوەن پایە فەریق شێخ ناسر بن حەمەد ئەلخەلیفە، ڕاوێژکاری ئاسایشی نیشتمانی، فەرماندەی پاسەوانی شاهانە، هێزی بەرگریی بەحرەین

ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست لە ساتێکی گرینگدا وەستاوە، ساتێک کە بەهۆی ئاڵنگاریی بەردەوامەوە دروستبووە. لە ژێر سەرکردایەتیی ژیرانە و دووربینیی خاوەن شکۆ شا حەمەد بن عیسا ئەل خەلیفە، شانشینی بەحرەین لە بەرزڕاگرتنی بنەماکانی پێکەوەژیان و گفتوگۆ وەک بناغەی حوکمڕانیی کاریگەر و بەشداریکردنی ناوچەیی بەردەوامە.

لە ڕێگەی پابەندبوونێکی وەها پتەوەوە، ئێمە ئامرازەکان بۆ ئاڕاستەکردنی ئاڵۆزییەکانی ناوچەکەمان و بەشداریکردنی ڕاستەقینە لە پێشکەوتنی بەکۆمەڵدا دەدۆزینەوە. پێشهاتە ئەرێنییەکان، بە دیاریکراوی لە دوای پەسەندکردنی پلانی ئاشتیی غەززە، کە لە ژێر سەرکردایەتیی حکومەتی ئەمریکا و بە پشتیوانیی هەوڵە نێوەندگیرە بنیاتنەرەکان بەرەوپێشبرا، پەنجەرەیەکی دەرفەتی بۆ نوێبوونەوەی سەقامگیری و هەماهەنگیی ناوچەیی کردووەتەوە.

ئەم دەرئەنجامانە لە چارەسەرکردنی ناکۆکییە درێژخایەنەکان و پێشخستنی چارەسەرە ناوچەییە بەردەوامەکان جەخت لەسەر گرنگیی دیپلۆماسی، هاوبەشی و گفتوگۆی کرداری دەکەنەوە.

بەڵام تەنانەت لە کاتێکدا کە پێشوازی لەم نیشانە هاندەرانە دەکەین، سەبارەت بەو هەوڵە ناسەقامگیرانەی کە دەیانەوێت سەقامگیری و خۆشگوزەرانی تێکبدەن، بە هۆشیاری دەمێنینەوە. ئەم جۆرە چالاکیانە بە تەنها ڕێگری دەکەن لە هەوڵەکانی ئاوەدانکردنەوە و ئاشتەوایی لە کاتێکدا کە یەکڕیزی و هەماهەنگی زۆر پێویستن.

بەحرەین بەشداریکردنی چەندین نوێنەری بەڕێز و باڵا لە سەرانسەری جیهان کە ئامادەبوون و بەشداریکردنیان بەڵگەیەکە لەسەر ڕۆحیەتی هەمیشەیی هەماهەنگیی بەردەوام کە پێناسەی هەوڵە هاوبەشەکانمان بۆ ئاسایش دەکەن، بەرز دەنرخێنێت.

لەم قۆناغە ئێجگار گرنگەدا، ئەرکی هەموو هاوبەشە ناوچەیی و نێودەوڵەتییەکانە پابەندبوونی هاوبەشی خۆیان بۆ گفتوگۆکردن لەجیاتی دابەشبوون و هەماهەنگی لەجیاتی ڕووبەڕووبوونەوە، دووپات بکەنەوە. لە ڕێگەی سەرکردایەتیی ژیرانە، ڕێزگرتنی هاوبەش و ڕوانگەی پێکەوەیی بۆ سەقامگیری، هەرێمەکەمان دەتوانێت بە ئیرادەوە بەرەو ئاڕاستەی داهاتوویەکی پێناسەکراو بە سەقامگیری، دەرفەت و خۆشگوزەرانی هەمیشەیی بۆ هەمووان هەنگاو بنێت. ✦

وەشانێکی ئەم وتارە لە دەستپێکی کۆنفرانسی ئاسایشی گفتوگۆی مەنامە لە تشرینی یەکەمی 2025 پێشکەش کرا.

هەماهەنگیی نێودەوڵەتی بۆ

چارەسەرکردنی ململانێکان

یەکخستنی سەربازی، ئابووری و سیاسی لە کەنداوی عەرەبیدا بەرەو بە ئاشتی دەدات

دکتۆر عەبدوللەتیف بن ڕاشید ئەلزەیانی، وەزیری کاروباری دەرەوە، بەحرەین

ئاسایشی ڕاستەقینە، ئاخۆ بۆ کەنداوی عەرەبی، ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست یاخود جیهانی بێت، ئەوا فرە چینە و پێویستی بە هەماهەنگیی بەردەوام و ڕاستەقینە نێوان گەلان هەیە. پێویستە ئاسایش لەسەر ڕوانگەیەکی هاوتەریب لەگەڵ خواستەکانی گەلانی ناوچەکەمان بنیات بنرێت، ڕوانگەیەک کە تێیدا ئاین، کلتوور و بیروباوەڕی هەمەچەشن بە ئاشتی پێکەوە بژین، بە جۆرێک جیاوازی بە مانای دابەشبوون نەیەت و مرۆڤایەتی هاوبەشمان هانمان بدات یەکسانی، شکۆ و دەرفەت بۆ هەمووان مسۆگەر بکەین.

بەحرەین بە تەواوی باوەڕی وایە کە ململانێکان بە باشترین شێوە لە ڕێگەی لێکتێگەیشتن و گفتوگۆوە چارەسەر دەکرێن، بە پێشخستنی ژینگەیەک کە کۆمەڵگاکان تێیدا بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی ئاڵنگارییە هاوبەشەکان یەکدەگرن. پەروەردە و ئاڵوگۆڕی کولتووری زۆر گرنگن. ئەوان پەرە بە لێبوردەیی دەدەن، متمانە بنیات دەنێن و دڵنیایی دەدەن لەوەی کە هەموو دەنگێک لە داڕشتنی داهاتوو بەشدار دەبێت.

لە بنەڕەتدا، ئاسایش واتە بەرگریکردن لە خاکی نیشتمان، پارێزگاریکردن لە هاووڵاتیان و ژێرخان و پاراستنی پەیوەندییە جیهانییەکانمان لە ڕێگەی ئازادیی گەشتیاری، ئاسایشی ئەلیکترۆنی و جوڵەی بێ بەربەستی بازرگانی و زانیاری.

لە بەحرەین، ئێمە باوەڕمان وایە کە ئاسایشی بەردەوام پەیوەستە بە هەماهەنگیی ڕاستەقینە لەگەڵ هاوبەشە ناوچەیی و نێودەوڵەتییەکانمان. ئێمە لە ڕێگەی هاوپەیمانییەکان بۆ بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر و چەتەی دەریایی، بەرزکردنەوەی ئاسایشی دەریایی و بنیاتنانی تواناکانەوە شانازی بە هەماهەنگیی بەرگری لەگەڵ برایانی ئەنجومەنی هاوکاریی کەنداو (GCC) و هاوبەشە نێودەوڵەتییەکانمان دەکەین.

ڕۆڵی بەحرەین وەک میوانداری هێزە دەریاییە یەکخراوەکان، کە هاوپەیمانییەکی 47 وڵاتییە، بۆ دەستەبەرکردنی ڕێڕەوی دەریایی گرنگ لە کەنداوی عەرەبی، دەریای سوور و کەنداوی عەدەن، ئەم پابەندبوونە بەرجەستە دەکات. سەرەڕای ئەوەش، دامەزراندنی ئەم دواییەی ئەنجومەنی

خاوەن پایەی شاهانە شازادە سەلمان بن حەمەد ئەلخەلیفە، شازادەی جێنشین، جێگری فەرماندەی باڵای هێزە چەکدارەکان و سەرۆک وەزیرانی بەحرەین، لەگەڵ فەریقی یەکەمی ئەمریکی بڕاد کووپەر، فەرماندەی فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا (چەپ) و سەرداری جەنگ شێخ خەلیفە بن ئەحمەد ئەلخەلیفە، فەرماندەی گشتیی هێزی بەرگریی بەحرەین (ڕاست) ئاهەنگی کردنەوەی ناوەندێکی نوێی فەرماندەیی هاوبەش دەگێڕێت.

ئەفسەری پلە نزم ئاستی دوو لیندزی لایەر/هێزی دەریایی ئەمریکا

ئاسایشی ئەلیکترۆنی وەک

ستراتیژی لەپێشینە

دەستەی یونیپاس

لە کاتێکدا هێرشە ئەلیکترۆنییە زیانبەخشەکان هەڕەشە لە ئاسایشی جیهانی دەکەن، چەندین وڵات بۆ پێکهێنانی ئەنجومەنی وەزیرانی عەرەب بۆ ئاسایشی ئەلیکترۆنی بۆ بەرەنگاربوونەوەی ئەم مەترسییە دەرکەوتووە یەکدەگرن.

ئەنجومەنەکە بنکەکەی لە ڕیازە لە سعودیە، سەر بە کۆمکاری عەرەبییە و ئامانجەکەی برییتیە لە هەماهەنگیی بەرگریی ئەلیکترۆنی لە نێوان وڵاتانی ئەندام و لەگەڵ ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان. تیمی جێبەجێکار لە نوێنەرانی وڵاتانی سعودیە، ئیمارات، بەحرەین، میسر، عێراق، ئەردەن و تونس پێکدێت.

ئەنجومەنەکە لە ساتی دامەزراندنیەوە لە 2024ـەوە چەندین جار کۆبووەتەوە، یەکێکە لە دوایین کۆبوونەوەکان بووە هۆی پەسەندکردنی ستراتیژیی ئاسایشی ئەلیکترۆنیی عەرەبی و پەیوەستبوونی ئەنجومەنەکە بە ڕێککەوتننامەی نەتەوە یەکگرتووەکان بۆ تاوانە ئەلیکترۆنییەکان.

د. محەمەد ئەلکوەیتی، بەرپرسی ئاسایشی ئەلیکترۆنی بۆ ئیمارات، دڵنیایی دەدات لەبارەی گرنگیی بەرەیەکی یەکگرتوو کاتێک دێتە سەر باسی بەرگریکردن لە سیستەمە کۆمپیوتەرییە گرنگەکان.

"ئەو پێشهات و گۆڕانکارییە خێرایانەی کە ئێمە گەواهیدەری دەبین لە سەرانسەری بوارەکانی جیۆپۆلەتیک، ئابووری، گەشەپێدان و تەکنەلۆژیدا بەدیدەکەین، جەخت لەسەر ڕۆڵی گرنگی ئاسایشی ئەلیکترۆنی لە بەرگریکردن لە ئاسایشی پێکەوەیی عەرەبی و پاراستنی ئابووری و سامانی وڵاتانی عەرەبی دەکەنەوە" د. ئەل کوەیتی لە کۆبوونەوەی ئەنجوومەنەکە لە مانگی ئەیلولی 2025 ئاماژەی پێدا.

"ناتوانرێت ئابووری یاخود کۆمەڵگایەکی بەهێز بەبێ چوارچێوەیەکی بەهێزی ئاسایشی ئەلیکترۆنی کە ناوچەکەمان دەپارێزێت لەو مەترسییە پەرەسەندووانەی ڕۆژانە سەقامگیری، ئاسایش و خۆشگوزەرانی وڵاتانی عەرەبی دەکەنە ئامانج، بنیات بنرێت."

وڵاتانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست لە دوای زنجیرەیەک هێرش کە پیشەسازیی نەوتی ناوچەکەیان کردە ئامانج، کە بڕبڕەی پشتی ئابوورییەکەیان پێکدەهێنێت و وزەی بەشێکی زۆری جیهان دابین دەکات، سەرنجیان خستووتە سەر ئاسایشی ئەلیکترۆنی.

ئیمارات و سعودیە لەگەڵ گەشەسەندنی سەنگی ئابوورییە نێودەوڵەتییەکانیان، پێشەنگیی کەرتی ئاسایشی ئەلیکترۆنیان کردووە.

مەجید ئەلمەزید، سەرۆکی دەسەڵاتی ئاسایشی ئەلیکترۆنیی نیشتمانیی سعودیە، ئاسایشی ئەلیکترۆنی لە پێشینەی ستراتیژییە سەرەکییەکانی وڵاتەکەی و ناوچەکە دادەنێت.

"شانشینەکە لە بواری ئاسایشی ئەلیکترۆنیدا لە پێشەنگی پەرەپێدانی چالاکیی پێکەوەیی بووە،" ناوبراو ئاماژەی پێدا.

سەرچاوەکان: دەزگای هەواڵی ئیمارات، دەزگای ڕۆژنامەوانیی سعودیە، ئەنجومەنی وەزیرانی عەرەب بۆ ئاسایشی ئەلیکترۆنی

وەزیرانی کۆمکاری عەرەبی بۆ ئاسایشی ئەلیکترۆنی تیشک دەخاتە سەر ڕێبازی چالاکانەی ئێمە لە بەرامبەر هەڕەشە دەرکەوتووەکان.

ئەم جۆرە هەماهەنگییە بەهۆی ڕێککەوتنەکانی وەک ڕێککەوتنی بەرگریی هاوبەشی ئەنجومەنی هاوکاریی کەنداو (GCC) بەهێزتر دەبێت، کە ئاماژە بەوە دەکات هێرشکردنە سەر یەکێک واتە هێرشکردنە سەر هەمووان، ئەمەش هەماهەنگییەکانمان دەکات بە بەردی بناغەی سەقامگیریی ناوچەیی.

> **ناتوانرێت ئاسایشی ڕاستەقینە بە یەک وڵات بهێنرێتە کایەوە. گەشەسەندن و یەکخستنی ئابووری بۆ گەیشتن بە ئاسایشی ڕاستەقینە زۆر گرنگن. ناوچەیەکی دابەشبوو کە بەدەست ناسەقامگیری ئابوورییەوە دەناڵێنێت، کە تێیدا ئاواتەکانی خەڵک بەدی نەهێنراون، هەرگیز بە تەواوی ئاسایش ناکرێت.**

ناتوانرێت ئاسایشی ڕاستەقینە بە یەک وڵات بهێنرێتە کایەوە. گەشەسەندن و یەکخستنی ئابووری بۆ گەیشتن بە ئاسایشی ڕاستەقینە زۆر گرنگن. ناوچەیەکی دابەشبوو کە بەدەست ناسەقامگیری ئابوورییەوە دەناڵێنێت، کە تێیدا ئاواتەکانی خەڵک بەدی نەهێنراون، هەرگیز بە تەواوی ئاسایش ناکرێت. بەڵام بە پەرەپێدانی وابەستەیی بوونی ئابووری، دەتوانین سوودی دەستبەجێ بۆ هاووڵاتیانمان دابین بکەین، لە هەمان کاتدا متمانە و هەماهەنگی بەهێز بکەین، وە ئەگەری دروستبوونی ململانێ لاوازتر بکەین.

ئەمە لە ناوخۆی ئەنجومەنی هاوکاریی کەنداو (GCC)ـدا ڕوونە، کە تێیدا ئێمە بە ئاراستەی تەواوکردنی یەکێتیی گومرگی و دامەزراندنی بازاڕێکی هاوبەش بەرەوپێش هەنگاودەنێین، بناغەی ڕەگەزنامەی تەواوەتیی ئەنجومەنی هاوکاریی کەنداو (GCC) بنیاتدەنێین، هاوکات پەیوەندییە بازرگانییە جیهانییەکان و وەبەرهێنان، لەوانەش ئەنجامدانی ڕێککەوتنێکی بازرگانیی ئازاد لەگەڵ هاوبەشە نێودەوڵەتییەکان قووڵتر دەکەین.

نموونەیەکی تری کرداریی ئەم وابەستەییەی نێوان خۆشگوزەرانی و ئاسایش برییتیە لە ڕێککەوتنی یەکخستنی گشتگیر و خۆشگوزەرانیی ئاسایشی گشتگیر (C-SIPA)، کە لە نێوان بەحرەین و ئەمریکا واژۆ کراوە و دواتر بەریتانیاش پەیوەندیی پێوە کردووە. ڕێککەوتنی یەکخستنی گشتگیر و خۆشگوزەرانیی ئاسایشی گشتگیر (C-SIPA) ڕاستییەکی سادە بەڵام بەردەوام بەرجەستە دەکات: ئاسایشی هاوبەشیی ئێمە لە خۆشگوزەرانیی هاوبەشمان جیا ناکرێتەوە. وە ئێمە هیوادارین ئەم چوارچێوەیە لەپێناو نەزمێکی هەماهەنگی لەسەر بنەمای یاساکان لە کەنداو، هاوبەشی زیاتری خاوەن ڕوانگەی هاوشێوەی ئێمە لەخۆبگرێت.

دەرەنجامی بەیەکگەیاندنی ئەم هەموو دەزووانە برییتیە لە ڕۆڵی دیپلۆماسیی کاریگەر: دیپلۆماسییەک کە ڕێز لە سەروەری دەگرێت؛ داکۆکی لە دەستوەرنەدان دەکات، برەو بە چارەسەرکردنی ئاشتیانەی ناکۆکییەکان دەدات و پەیوەندیی باشی دراوسێیەتی بەرەوپێش دەبات. ئەم ڕوانگەیە، کە لەلایەن سەرکردایەتیی بەحرەین پاڵپشتیکراوە و بەرەوپێشبراوە، لە ڕێنماییکردنی سیاسەتی دەرەوەمان بەردەوام دەبێت لەکاتێکدا هەوڵدەدەین لە پێناو ئاشتیدا هاوپەیمانی بنیات بنێین، تا لە ڕێگەیەوە

ئەفسەرانی باڵای بەحرەین و ئەمریکا بۆ کردنەوەی بارەگایەکی فەرماندەیی هاوبەش بۆ بەرگریی ئاسمانی لە کەمپی ڕەئس ئەل بەڕ لە بەحرەین کۆدەبنەوە.

ئەفسەری پلە نزم ئاسێ دوو لیندزی لایەر/هێزی دەریایی ئەمریکا

ئاسایشی هاوبەشی ئێمە لە خۆشگوزەرانیی هاوبەشمان جیا ناکرێتەوە. وە ئێمە هیواداریین ئەم چوارچێوەیە لەپێناو نەزمێکی هەماهەنگی لەسەر بنەمای یاساکان لە کەنداو، هاوبەشی زیاتری خاوەن ڕوانگەی هاوشێوەی ئێمە لەخۆبگرێت.

بتوانین پێکەوە کار بۆ گەیشتن بە ناوچەیەکی پڕ ئاسایش و سەقامگیرتر بکەین.

لە ناو چەقی ناسەقامگیرییە بەردەوامەکەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا ململانێی فەڵەستین و ئیسرائیل لە ئارادایە. بەبێ بوونی بڕیارنامەیەکی دادپەروەرانە و هەمیشەیی، بەردەوام دەبێت لە لاوازکردنی هەموو هەوڵەکان بۆ گەیشتن بە ئاسایشی ڕاستەقینە. بۆیە ئێمە زۆر گەشبینین بە دیپلۆماسیی نێودەوڵەتی سەبارەت بە غەززە، پەسەندکردنی پلانی ئاشتی کە لەلایەن سەرۆک دۆناڵد ترەمپەوە پێشکەشکرا و لەلایەن کارەکانی نێوەندگیرەکانیەوە پاڵپشتیی دەکرێت.

دەکرێت ئەمە نیشاندەری ساتێکی گرنگ بێت، وەک چۆن قۆناغی یەکەمی ئاگربەست، ئازادکردنی بارمتە و دەستگیرکراوان و گەیاندنی هاوکاریی مرۆیی بۆ هاوڵاتیانی مەدەنیی غەززە بەرهەمهێنا. پلانەکە دەتوانێت بناغەی غەززەیەکی ئارام، سەقامگیر و خۆشگوزەران پێکبهێنێت، کە دەکرێت ببێتە ئاسانکاری بۆ ئاشتییەکی فراوانتری ناوچەیی..

ئەوەی لە ئێستادا پێویستە پابەندبوونێکی نوێیە بە دیپلۆماسی بۆ دڵنیابوون لەوەی کە هەموو لایەنەکان بە شێوەیەکی تەواو و بە نیازێکی باشەوە ئەرکەکانیان جێبەجێ بکەن، ئەمەش بە پشتیوانی هەموو ئەو وڵاتانەی کە تامەزرۆی ئاشتین لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست. چونکە، لە کۆتاییدا کەنداو و ڕۆژهەڵاتێکی ناوەڕاستی سەلامەت و ئاوەدان وەک ئامانجێکی سەخت دەمێنێتەوە، مەگەر گەلی فەلەستین ڕێگایەکی باوەڕپێکراو بەرەو چارەی خۆنووسین و دەوڵەتداری پەیڕەو بکات و بە ئارامی و ئاسایشەوە شانبەشانی ئیسرائیل بژیت.

بە هەمان شێوە پێویستە لە جێبەجێکردنی بڕیارنامەی 1701ـی ئەنجومەنی ئاسایشی نەتەوە یەکگرتووەکان و ڕێککەوتنامەی تایف پشتیوانی لە لوبنان بکەین، لە ڕێگای بەرەو سەقامگیری هاوکاریی سوریا بکەین و بۆ پێشخستنی ئاشتی لە یەمەن پاڵپشتیی هەوڵەکانی سعودیە و عومان بکەین.

چەمکی دەستەبەرکردنی ئاسایشی کەنداو تۆڕێکی ئاڵۆز و وابەستە بە کۆمەڵێک هۆکار لەخۆدەگرێت، لە بەرگریی فیزیکیی گەلەکانمان و پاراستنی ڕێڕەوە دەریاییەکانمانەوە بگرە هەتا دەگاتە هەمەچەشنکردنی ئابووری و ئەنجامدانی کرداریی دیپلۆماسیی بەرپرسیارانە و بنەمادار. لە کاتێکدا لە ساڵی 2026، بەحرەین کورسیی ناهەمیشەیی خۆی لە ئەنجومەنی ئاسایشی نەتەوە یەکگرتووەکان وەردەگرێت، ئەم ڕەچاوکردنانە لە پێشەنگی بیرکردنەوەکانماندا دەبن، هاوکات هەماهەنگی لەگەڵ هاوبەشە جیهانییەکان نەک تەنها بۆ دەستەبەرکردنی ئاسایشی فیزیکی بەڵکو بۆ پەرەپێدانی متمانە، هەماهەنگی و ئاشتیی بەردەوام ئەنجام دەدات. ✦

ئەم ڕاپۆرتە لە وتارێکی پێشکەشکراو لە گفتوگۆی مەنامەی 2025 سەرچاوەی گرتووە.

زیرەکانەتر، بەهێزتر، خێراتر

هێزە چەکدارەکانی ئۆزبەکستان بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی ئاڵنگارییە پەرەسەندووەکان هاوچەرخ دەکرێن

موقەدەم فەرخود یوسفۆڤ، نوێنەری باڵای نیشتمانی ئۆزبەکستان لە فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا
وێنەکان لەلایەن هێزە چەکدارەکانی ئۆزبەکستان

بەرگری و ئاسایشی نیشتمانی لە پێشینەی سەرەکی سیاسەتی دەوڵەتی ئۆزبەکستانن. لە پەراوێزی ژینگەیەکی ئاسایشی جیهانی و ناوچەییدا کە تادێت ئاڵۆزتر دەبێت، سەرنجی سەرەکی ئۆزبەکستان لەسەر پاراستنی سەقامگیری، یەکپارچەیی خاک و سەلامەتی گشتییە.

لە ساڵی 2017ـەوە، لە چوارچێوەی کارنامەی چاکسازیی "ئۆزبەکستانی نوێ"ـدا، هێزە چەکدارەکانی ئۆزبەکستان بە پرۆسەیەکی گشتگیری هاوچەرخکردندا تێپەڕیووە کە بوارەکانی فەرماندەیی و بەڕێوەبردن، مەشقی جەنگ، لۆژیستی، گەشەپێدانی کارمەندان و پشتیوانیی کۆمەڵایەتی دەگرێتەوە و بە بەهێزکردنی خۆڕاگریی ئاکاری و دەروونی تەواودەکرێن.

ئامادەیی جەنگ و هاوچەرخکردنی مەشقەکان

چاکسازییەکان تیشکیان خستبووە سەر باشترکردنی پێکهاتە و بڵاوکردنەوەی هێز، بەرزکردنەوەی چەک و ئامێری سەربازی و برەودان بە لێهاتوویی پیشەیی کارمەندان. بەرنامەکانی مەشقکردن بۆ لەخۆگرتنی سیستەمێکی 11 وانەیی کە حەوت جۆر لە جەنگی هاوچەرخ، دوو خول لە مەشقی تایبەتمەند و فێرکاری پیشەیی یەکگرتوو بەگوێرەی پسپۆڕیی سەربازی دەگرێتەوە، نوێکراونەتەوە.

وانە ئۆپەراسیۆنییەکان، کە لە ململانێ چەکدارییە هاوچەرخەکان و چالاکییە کردارییەکانی سەربازە بیانییە پیشکەوتووەکان وەرگیراون، بە شێوەیەکی سیستەمی ئاوێتەی مەشقەکان دەکرێن. هاوشان لەگەڵ زیاتر لە 10 شێواز، چوارچێوەیەکی کاری تاکتیکیی نوێ بۆ ئەنجامدانی جەنگی هاوچەرخ پەرەی پێدراوە، کە بەکارهێنانی سیستەمی ئاسمانیی بێ کارمەند (UAS)، ڕێوشوێنی دژە سیستەمی ئاسمانیی بێ کارمەند (UAS) و لایەنەکانی جەنگی پێگەیی و سەنگەر لەخۆدەگرێت.

ژێرخان و مەیدانی مەشقکردن

لە سەرانسەری ناوچەکاندا تۆڕێک لە کەرتی کارگێڕیی سەربازی بۆ بەهێزکردنی هەماهەنگیی نێوان یەکە سەربازییەکان و دەسەڵاتە مەدەنییەکان، وە بۆ پشتیوانیکردن لە گەشەپێدانی ژێرخان دامەزراوە. دامەزراوەکانی مەشقپێکردن پرۆژەی بیناسازی و نۆژەنکردنەوەی بەرفراوانیان تێدا ئەنجامدراوە، لەوانەیش دامەزراندنی ناوەندی

هێزە تایبەتەکانی ئۆزبەکستان مانۆڕی جەنگی ئەنجام دەدەن.

تایبەتمەند بۆ نیمایشکردن، مەشقی قەناس بەدەستان و جەنگی شاخ. گۆڕەپانەکانی مەشقکردن بۆ ئەنجامدانی کرداریی سیناریۆکانی جەنگی هاوچەرخ بەکاردەهێنرێن، لەوانە بەکارهێنانی فڕۆکەی بێ فڕۆکەوان (UAV) و درۆن بە ڕوانگەی چای کەسی یەکەم، پاراستن لە هێرشی ئاسمانی و تۆپهاوێژی، وە توانای مانەوەی بنکە فەرماندەییەکان، دروستکردنی پەناگەی پارێزەر، وە فەرماندەیی و بەڕێوەبردن لە بنکە شوراییەکانەوە. بۆ زیاتر بەرزکردنەوەی ئاستی مەشقکردن، زیاتر لە 50 دەستپێشخەریی بەرەوپێشبردن جێبەجێ کراوە.

کێبەرکێ و ئەدای نێودەوڵەتی

پێشبڕکێ ناوخۆییەکان ئامادەیی شەڕ بەهێز دەکەن و هاندان و ئاکار بەرزتر دەکەنەوە. کارمەندانی سەربازیی ئۆزبەکستان ئەنجامی نێودەوڵەتیی نایابیان بەدەستهێناوە: پلەی یەکەم لە نێوان 13 وڵاتدا لە پێشبڕکێیەکی زانستی شەڕکردن لە کۆماری کۆریا؛ پلەی دووەم لە پاڵەوانێتی پاسەوانیی کامبریان (Cambrian Patrol)ـی 2025 لە بەریتانیا، لە نێوان زیاتر لە 150 تیم کە لە زیاتر لە 30 وڵاتەوە هاتبوون؛ و پلەی یەکەم لە پێشبڕکێی ڕۆحی تیم لە پاکستان کە 31 تیم لە 14 وڵاتەوە بەشدارییان تێدا کرد. وە بۆ جاری چوارەم، قەناس بەدەستەکانی ئۆزبەکستان لە پێشبڕکێیەکی نێودەوڵەتی لە تورکیا پلەی یەکەمیان بەدەستهێنا.

بە هەمان شێوە ئۆزبەکستان دامەزراوەی مەشق بۆ کارمەندانی سەربازی بیانی، وە ژێرخانی تایبەتمەندی بنیاتنراو بۆ مەشقی مانۆڕی تاکتیکی بە بەکارهێنانی ماتۆڕ و ئۆتۆمبێلی سووک دابین دەکات.

هەماهەنگیی نێودەزگایی

ئاڵنگارییە ئاسایشییە پەرەسەندووەکان هەماهەنگیی نێوان دەزگا سەربازی، ئاسایشی و مەدەنییەکانیان بەهێزتر کردووە. بە بەشداریی 29 وەزارەت و دەزگا بۆ یەکەمجار مەشقی ستراتیژیی سیناریۆیی جەنگی ئەنجامدرا، کە تێیدا تاقیکردنەوەی میکانیزمەکانی بڕیاردانی هاوبەش و وەڵامدانەوەیان ئەنجامدا. لە ناوچە ستراتیژییە گرنگەکانی هەرێمی فێرگانا، کردارە هەماهەنگەکان لە چوارچێوەی ئەلگۆریتمێکی ئۆپەراسیۆنی یەکگرتوودا تاقیکرانەوە. لە ماوەی ساڵێکدا، ناوچە سەربازییەکان نزیکەی 200 مەشقیان ئەنجامدا، کە مەشقکردنی بەرگریکردن لە ناوچە چڕەکان بە دانیشتووان و پاراستنی ژێرخانی گرنگی لەخۆگرتبوو.

چاکسازیی پەروەردەی سەربازی

نموونەیەکی نوێی پەروەردەی سەربازی بە پشتبەستن بە باشترین مەشقە کردارییەکانی وڵاتانی وەک ئەمریکا، بەریتانیا، ئەڵمانیا، پۆڵەندا، تورکیا، چین، هیندستان و ئەوانی تر جێبەجێ دەکرێت. زانکۆی ئاسایش و بەرگریی سەربازی دامەزرێنرا، کە لە پێنج پەیمانگا، چوار فاکەڵتی، شەش فاکەڵتیی مەشقی ناوچەیی، 19 ناوەندی مەشقکردن، قوتابخانەیەکی پێشکەوتوو بۆ ڕاهێنانی ئەفسەری ناڕاسپێردراو و ناوەندی تایبەتمەند بۆ کارمەندانی فڕۆکەوانی و فڕۆکەی بێ فڕۆکەوان پێکهاتبوو.

چاکسازییەکان تیشکیان خستبووە سەر باشترکردنی پێکهاتە و بڵاوکردنەوەی هێز، بەرزکردنەوەی چەک و ئامێری سەربازی و بروودان بە لێهاتوویی پیشەیی کارمەندان.

ژمارەی بەشەکان لە 59 بەشەوە بۆ 47 کەمکرایەوە. پابەندبوونی نوێ لە بواری تەکنەلۆژیای زانیاری، ژیریی دەستکرد، سیستەمی بێ کارمەند، ئاسایشی ئەلیکترۆنی و ڕۆبۆتیکدا ناسێنران. شێوازێکی پەروەردەیی دووانی (50% فێرکاری ناو پۆل و 50% کرداریی مەیدانی) شانبەشانی بەرنامەی مەشقی فرە قۆناغیی بەردەوام چەسپێنرا. ڕێژەی دەستەی ئەکادیمی کە خاوەنی بڕوانامەی پێشکەوتوون لە ڕێژەی

42%ـەوە بۆ 46% زیادی کردووە، لە ئێستاشدا مەشقەکانی دەرەوەی وڵات لە زیاتر لە 10 وڵاتدا ئەنجام دەدرێن.

بە دیجیتاڵکردنی فەرماندەیی و بەڕێوەبردن

پەیوەندی ئینتەرنێتی زۆر خێرا لە سەرانسەری سیستەمی وەزارەتی بەرگریدا جێگیرکراوە، لەگەڵ ئەوەشدا 14,000 بەکارهێنەر بە سەکۆ دیجیتاڵییەکان بەستراونەتەوە و زیاتر لە 50 ناوچەی کارا بەدیجیتاڵکراون. نزیکەی 2,000 کیلۆمەتر لە هێڵی پەیوەندیی وایەری زۆر خێرا دامەزراوە و زیاتر لە 60 تاقیگەی کۆمپیوتەر ئامێربەند کراون. مەشقکردن لە بوارەکانی تەکنەلۆژیای زانیاری، ئاسایشی ئەلیکترۆنی، ژیریی دەستکرد و شیکاریی زانیاری فراوانتر بووە؛ زیاتر لە 1,000 کارمەندی خزمەتگوزاری لە ساڵی 2025ـدا بڕوانامەکانیان بەرزکردەوە، لەنێویاندا بەرنامەکانی مەشقکردن لە دەرەوەی وڵات.

پشتیوانیی ئاکاری، دەروونی و کلتووری

هێزە چەکدارەکانی ئۆزبەکستان گرنگییەکی تایبەت بە خۆڕاگریی ئاکاری و دەروونی دەدەن. سیستەمێکی یەکگرتوو بۆ مەشقی ئاکاری و پەروەردەیی چەسپێنراوە، لەگەڵ دیاریکردنی هەینییەک وەک ڕۆژی نیشتمانپەروەری و گەشەسەندنی ڕۆحی. دەروونناس و کۆمەڵناسانی سەربازی لە چوارچێوەیەکی کاری دامەزراوەییدا خزمەت دەکەن؛ لە ساڵی 2023ـێوە ناوەندێکی دەروونی کاردەکات و 74 ژووری فریاگوزاری دەروونی بنیاتنراوە. "بەڕێوەبەرایەتی ڕۆحانیەت و کلتوور" دروستکرا، شانۆیەکی سەربازیی حکومەت خرایە کار و پێنج ناوەندی ڕۆحانیەت و پەروەردە لەگەڵ زیاتر لە 30 دامەزراوەی کولتووریی نوێ بنیاتنران.

پاراستنی کۆمەڵاتی و بەشداریکردنی گەنجان

لە نێوان ساڵانی 2017 بۆ 2024، 9,878 سەرباز (لەنێوانیاندا 886 کارمەندی خانەنشین) لە ڕێگەی بەرنامەکانی گرێبەستی خانووبەرەوە خانووبەرەیان وەرگرتووە. هەتا مانگی شوباتی 2025، قەرەبووی کرێی خانوو بە ڕێژەی 20% زیادکرابوو و بەشدارکردن لە پێدانی پێشەکی بەگوێرەی بەرنامەکانی گرێبەستی خانووبەرەی خوازراو بۆ ئەو کارمەندە سەربازییانەی زیاتر لە 10 ساڵ خزمەتیان کردووە لە 25%ـەوە بۆ 35% زیادی کردووە.

لە ساڵی 2024، 1,146 منداڵی سەربازانی کارا و 64 منداڵی سەربازانی شەهید یاخود کەمئەندام پێشنیازی وەرگرتنی کورسیی زانکۆیان وەرگرتووە، وە لە ساڵی 2025ـدا ئەم ژمارەیە گەیشت بە 1,234 منداڵ. بە هەمان شێوە هاوکاری پێشکەش بە خێزانی سەربازانی شەهید و ئەو کارمەندانە دەکرێت کە بەهۆی برینەکانی پەیوەست بە خزمەتی سەربازییەوە کەمئەندام بوون.

لە ساڵی 2016 هەتا 2025، 322 یەکەی سەربازی و دامەزراوەی مەشقکردن، 150 دامەزراوەی کۆمەڵایەتی، شەش دامەزراوەی پەروەردەیی و زیاتر لە 20 شارۆچکەی سەربازی بنیاتنران یاخود نۆژەنکراونەوە. خزمەتگوزارییەکانی خواردن و خواردنەوە دران بە دابینکەرانی خزمەتگوزاری، ئەمەش نزیکەی 3,000 هەلی کاری مەدەنیی ڕەخساند.

لە مانگی تشرینی دووەمی 2024ـەوە پەروەردەی سەربازی و نیشتمانپەروەری لەڕێگەی چاکسازی لە مەشقی پێش بەسەربازکردن، لەگەڵ دامەزراندنی قوتابخانەی هاندان لە هەموو ناوچەیەکدا، بەهێزتر بووە. بزووتنەوەی گەنجانی ڤاتان تایانچی (پشتیوانیی لە نیشتمان) زیاتر لە 300,000 بەشداربوو یەکدەخات؛ وەکو دەرەنجام لە ساڵی 2025ـدا، نزیکەی 3,000 دەرچووی زانکۆ پەیوەندییان بە خزمەتی سەربازی ناچارییەوە کرد. لە ماوەی ساڵی خوێندنی 2025 بۆ 2026، یەکەکانی ڤاتان تایانچی لە 275 دامەزراوەی پەروەردەیی ناحکومی، 60 پەیمانگای ئەکادیمی و 469 پەیمانگای پیشەیی دروستکران.

ئەم چاکسازیانە هاوچەرخکرنێکی گشتگیری هێزە چەکدارەکانی ئۆزبەکستان پێکدەهێنن. ئەمە مەشقی جەنگ، ژێرخان، هەماهەنگیی نێودەزگایی، پەروەردەی سەربازی، سیستەمی فەرماندەیی دیجیتاڵی، ئاکار و دڵنیایی کۆمەڵایەتی لەخۆدەگرێت. سوپایەکی بەهێزتر و باشتر ڕاهێنراوی ئۆزبەکستان بۆ دەستەبەرکردنی سەقامگیری ناوخۆیی یارمەتیدەر دەبێت و لە هەمان کاتدا بەشدارییەکانی وڵاتەکە لە ئاسایشی ناوچەکەدا بەهێز دەکات. ✦

سەربازانی هێزە تایبەتەکانی ئۆزبەکستان لەسەر جەنگی شاخاوی مەشق دەکەن.

سەربازێکی هێزە چەکدارەکانی ئۆزبەکستان درۆنێک بەگەڕدەخات.

کوەیت مەشقی سەربازیی چردەکاتەوە

دەستەی یونیپاس

ئەندامانی هێزی دەریایی کوەیت، پاسەوانی کەناراوەکانی کوەیت، هێزی دەریایی عێراق و پاسەوانی کەناراوەکانی ئەمریکا لەسەر کەشتیی وەڵامدانەوەی خێرای پاسەوانی کەناراوەکانی ئەمریکا گلێن هاریس ڕادەوەستن. سوپای ئەمریکا

کوەیت لە مانگی کانوونی دووەمی 2025، لە یەک کاتدا میوانداری دوو مەشقی سەربازیی هاوبەشی کرد. یەکەمیان بریتی بوو لە مەشقی قەڵغانی ئاسمانیی 2025، چالاکییەک کە ماوەی هەفتەیەکی خایاند و هێزی بەرگریی ئاسمانیی کوەیت، هێزی بەرگریی ئاسمانی و مووشەکیی بەحرەین و هێزەکانی ئەمریکا و بەریتانیا بەشدارییان تێدا کرد.

ئەوەی تریان مەشقی هاوبەشی یەکێتیی دەریایی کەنداوی 2025 (یان ئیتیحاد) بوو، بە بەشداریی هێزە دەریاییەکانی وڵاتانی ئەندامی ئەنجومەنی هاوکاریی کەنداو (GCC).

مەشقەکان بەشێکن لە مەشقی بەردەوامی سوپای کوەیت لەگەڵ وڵاتانی هاوبەش بۆ بەرزکردنەوەی ئەدای کارکردن، ئامادەیی شەڕ و هەماهەنگیی ئۆپەراسیۆنی، وە یەکخستنی چەمکە سەربازییەکان و بەهێزکردنی هەماهەنگیی بەرگری بۆ چارەسەرکردنی ئاڵنگارییە دەرکەوتووەکان.

مەشقی دەریایی ئەنجومەنی هاوکاریی کەنداو (GCC) ئامادەیی بۆ بەرگریکردن لە ناوچە ئاوییەکانی وڵاتانی کەنداوی عەرەبی و پاراستنی هەرێمە ئابوورییە تایبەتە دەریاییەکانیان بەرزکردەوە.

لە دوای ڕزگاربوونی لە ژێر داگیرکاریی عێراق لە ساڵی 1991، کوەیت سیاسەتی بەرگریی توندی گرتەبەر و بۆ بەرەنگاربوونەوەی ئاڵنگارییە ئاسایشییەکان لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا گرنگییەکی تایبەتی بە بەرزکردنەوەی تواناکانی بەرگریی خۆی دا.

ئەمەش بە تایبەتی ڕاستە، چونکە ناوچە ئاوییەکانی کوەیت ماوە ماوە لە دەوروبەری کێڵگەی گازی دۆرا لە دەریاوە کەوتوونەتە بەر هەڕەشەکانی ئێران، بەشێکی بەهۆی ئەوەوەیە کە ئێران بە ناڕاست بانگەشەی ئەوە دەکات کە لە چوارچێوەی ناوچە ئاوییەکانی خۆیدایە.

دەوڵەتەکەی کەنداوی عەرەبی مەشقە سەربازییەکانی چڕتر کردەوە و هاوبەشیی بەرگریی لەگەڵ وڵاتانی ناوەوە و دەرەوەی ئەنجومەنی هاوکاریی کەنداو پێکهێنا. جگە لەوەش، لەسەر خاکی خۆی بۆ بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر و مەشقپێکردنی هێزەکانی خۆی میوانداریی هێزە نێودەوڵەتییەکانی کرد.

کوەیت میوانداریی ئامادەبوونی سەربازیی بەرچاوی ئەمریکا دەکات و بە بەردەوامی مەشقی هاوبەش لەگەڵ هێزەکانی ئەمریکا ئەنجام دەدات، وە هەردوو وڵات لە بەرەنگاربوونەوەی تیرۆری جیهانیدا هەماهەنگی دەکەن.

هاوپەیمانێکی سەرەکیی دەرەوەی ناتۆیە و بۆ هێزەکانی ئەمریکا لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست ناوەندێکی لۆژیستیی گرینگە. کوەیت میوانداریی بارەگای هێڵی پێشەوەی ناوەندی سوپای ئەمریکا دەکات.

کوەیت بووەتە کڕیارێکی سەرەکیی ئامێرە سەربازییەکانی ئەمریکا. دوایین ڕێککەوتن بریتییە لە گرێبەستێک بە بڕی 1.5 ملیار دۆلار، کە وەزارەتی جەنگی ئەمریکا بۆ دروستکردنی هێلیکۆپەرە هێرشبەرە نوێیەکانی ئاپاچیی AH-64E بۆ کوەیت و مەشقپێکردنی تیمەکانیان بە کۆمپانیای بۆینگی بەخشیوە.

سەرچاوەکان: aljarida.com، دەزگای هەواڵی کوەیت، وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا، سوپای کوەیت

هاوبەشیی قەتەڕ و ئەمریکا دەگاتە ئاستی نوێ

دەستەی یونیپاس

وەزیری بەرگریی قەتەڕ، جەنابی شێخ سەعوود بن عەبدولڕەحمان ئال سانی، چەپ، بۆ دامەزراندنی ناوەندێکی مەشقی هێزی ئاسمانیی میریی قەتەڕ لە ویلایەتی ئایداهۆ، گرێبەستێک لەگەڵ وەزیری جەنگی ئەمریکا پیت هێگسێس ئەنجام دەدات. AFP/گێتی ئیمەیجس

فڕۆکەوانە سەربازییەکانی قەتەڕ وەک بەشێک لە پلانی هەماهەنگیی مەشقی هاوبەشی نێوان هەردوو وڵات، لە ئەمریکا لەسەر فڕۆکەی جەنگیی F-15 مەشق دەکەن.

بۆ نیشاندانی پابەندبوونی ئەمریکا بە هاوبەشیکردن لەگەڵ قەتەڕ، وەزیری جەنگی ئەمریکا پیت هێگسێس لە مانگی تشرینی یەکەمی 2025 ڕایگەیاند کە فڕۆکەوانانی قەتەڕ بنکەی هێزی ئاسمانیی ماونتەین هۆم لە ویلایەتی ئایداهۆ بەکاردەهێنن، بنکەیەک کە پێشتر لەلایەن فڕۆکەوانە سەربازییەکانی سەنگافوورەوە بەکارهێنراوە.

لە میانی واژۆکردنی ڕێککەوتننامەکەدا لەگەڵ هێگسێس، وەزیری بەرگریی قەتەڕ، خاوەن پایە شێخ سەعوود بن عەبدولڕەحمان ئال سانی ستایشی "هاوبەشیی بەردەوام"ـی نێوان هەردوو وڵاتی کرد، کە مۆڵەتی بەکارهێنانی بنکەی ئاسمانی ئەلعودەید لە قەتەڕ لەلایەن ئەمریکاوە لەخۆدەگرێت.

"وڵاتەکانمان پەیوەندییەکی قووڵی بەرگریان هەیە کە لەسەر بنەمای ڕێزگرتنی هاوبەش و ڕوانگەیەکی هاوبەش بۆ ئاشتی و سەقامگیری لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا دامەزراوە،" شێخ سەعوود ئاماژەی پێدا.

لە ساڵی 2003ـەوە، قەتەڕ بووە بە ناوەندی سەرەکیی ئۆپەراسیۆنە سەربازییەکانی ئەمریکا لە ناوچەکە. ئەلعودەید میوانداریی بارەگاکانی هێڵی پێشەوەی فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا و فەرماندەیی ناوەندی هێزی ئاسمانیی ئەمریکا دەکات.

جگە لە ئەنجامدانی چەندین مەشقی هاوبەش بە بەردەوامی، هەردوو وڵات بە تەنها لە ساڵی 2025ـدا چەند گرێبەستێکی بەرگریی مەزن، لەوانە گرێبەستێکی دوو ملیار دۆلاریان بۆ درۆنی جێنراڵ ئۆتۆمیکی MQ-9B و گرێبەستێکی یەک ملیار دۆلاریان بۆ سیستەمی دژە درۆن واژۆکرد. بە هەمان شێوە، هەردوو لایەن بەیاننامەیەکی نیازمەندییان بۆ پاکێجێکی بەرگری بە بڕی 42 ملیار دۆلار، کە سیستەمێکی پێشکەوتوو بۆ بەرەنگاربوونەوەی مووشەک لەخۆدەگرێت بە ناوی بەرگریی کۆتای ناوچەی زۆر بەرز، واژۆکرد. سەرچاوەکان: ئەل جەزیرە، BBC، جێم ستەیت کرۆنیکڵ، breakingdefense.com

وڵاتانی ئاسیای ناوەڕاست گرووپی پەیوەندیی ئەفغانستان پێکدەهێنن

دەستەی یونیپاس

ئاڵنگارییە ئاسایشییەکان کە لە ئەفغانستانەوە سەرچاوە دەگرن، بوونە هۆی دروستکردنی گرووپی پەیوەندیی ئەفغانستانی ئاسیای ناوەڕاست لەلایەن کازاخستان، کۆماری قرغستان، تاجاکستان و ئۆزبەکستان.

گرووپەکە بوار بە وڵاتانی ئاسیای ناوەڕاست دەدات لەسەر پرسەکانی ئاسایشی سنوور، بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر، بازرگانیکردن بە ماددەی هۆشبەر و ئاڵنگارییە ئاسایشییەکانی تر، کە هۆکارەکانیان دەگەڕێتەوە بۆ نزیکییان لە ئەفغانستان، بە یەک دەنگ قسە بکەن.

نوێنەرانی تایبەتی چوار وڵاتەکە لە کۆبوونەوەی مانگی ئابی 2025 لە شاری تاشکێنت، ئۆزبەکستان، میکانیزمی دیپلۆماسیی ناوچەییان پێکهێنا.

ناوچەکە نیشانەکانی زیادبوونی چالاکیی تیرۆریستی لە لایەن گرووپەکانی وەک داعش خۆراسانەوە تێدا بەدی دەکرێت. بۆ نموونە، تاجاکستان هۆکاری ئەو هێرشانەی بەدرێژایی ناوچە سنوورییەکانی خۆی، کە بووە هۆی ئاڵوگۆڕی تەقە لە نێوان پاسەوانانی سنووریی تاجاکستان و ئەفغانییەکان لە مانگی تشرینی دووەمی 2025، گەڕاندەوە بۆ گرووپێکی تاوانکاری کە لە ئەفغانستان جێگیرە.

دروستکردنی گرووپی پەیوەندی، نوێنەرایەتیی هەوڵێکی هەماهەنگی دەوڵەتانی ئاسیای ناوەڕاست دەکات بۆ دروستکردنی پەیوەندی لەگەڵ ئەفغانستان لە بوارەکانی ئاسایش، بازرگانی، گواستنەوە و وزەدا. ئامانجەکە بریتییە لە سەقامگیریی زیاتر کە بڵاوبوونەوەی توندڕەویی توندوتیژ سنووردار بکات.

سەرچاوەکان: سێنتڕاڵ ئۆراسیا، تورکیا تودەی، Kun.uz، دیپلۆمات

کۆماری قرغستان هەوڵی بەدەستهێنانی کورسیی ئەنجومەنی ئاسایشی نەتەوە یەکگرتووەکان دەدات

دەستەی یونیپاس

کۆماری قرغستان هەڵمەتێکی بۆ بەدەستهێنانی یەکەمین کورسیی خۆی لە ئەنجومەنی ئاسایشی نەتەوە یەکگرتووەکان لە بارەگای سەرەکیی نەتەوە یەکگرتووەکان لە نیویۆرک دەستپێکردووە.

بۆ زیاترکردنی هەوڵەکانی وڵاتەکەی بۆ بەدەستهێنانی کورسییەکی ناهەمیشەیی لە ئەنجومەنەکەدا لە ماوەی خولی 2027 بۆ 2028، وەزیری دەرەوە جینبێک کولوبایێڤ کاری لەپێشینەی وڵاتەکەی خستەڕوو: ڕێگریکردن لە ململانێ، گەشەپێدانی بەردەوام بۆ ئەو وڵاتانەی سنووری ئاوییان نییە و شاخاوین، داماڵینی چەکی ئەتۆمی و پشتیوانیکردن لە چاکسازیی نەتەوە یەکگرتووەکان.

داواکارییەکەی قرغستان بە کۆی دەنگ لەلایەن چوار وڵاتی دراوسێی ئاسیای ناوەڕاستەوە پشتیوانیی لێکرا: کازاخستان، تاجاکستان، تورکمانستان و ئۆزبەکستان. ئولوگبێک لاپاسۆڤ، نوێنەری هەمیشەیی ئۆزبەکستان لە نەتەوە یەکگرتووەکان، داوای لە وڵاتانی ئەندام کرد پشتیوانی لە بەربژێربوونی کۆماری قرغستان بکەن. ئەم دەستە کۆدەنگەی پشتیوانیی ناوچەیی بۆ سەرکەوتنی بژاردەبوون زۆر بە پێویست دادەنرێت.

لە میانی وتارەکەیدا بۆ ئەنجومەنی گشتیی نەتەوە یەکگرتووەکان لە ساڵی 2024، سەرۆکی قرغستان سادر جاپارۆڤ داوای نوێنەرایەتیکردنی فراوانتری لە ئەنجومەنی ئاسایش کرد و ڕایگەیاند "نادادپەروەرییەکی مێژووییە" کە دەیان وڵاتی ئەندامی نەتەوە یەکگرتووەکان هەرگیز کورسییان نەبووە.

سەرۆک کۆماری قرغستان سادیر جاپارۆڤ قسە بۆ ئامادەبووانی کۆبوونەوەی گشتی نەتەوە یەکگرتووەکانی ساڵی 2024 دەکات، و لەوێدا داوای نوێنەرایەتی زیاتری وڵاتانی بچووکتر دەکات. ئەسۆشەیتد پرێس

فلیپین وەک کێبڕکێکاری سەرەکیی کۆماری قرغستان بۆ وەرگرتنی کورسی ئاسیا و زەریای هێمن لە ئەنجومەنەکەدا سەیر دەکرێت.

سەرچاوەکان: دیپلۆماتیک ئینسایت، تایمزی ئاسیای ناوەڕاست، KG24

میسر بەرەو بە هاوبەشیی سەربازیی دەریای ناوەڕاست دەدات

دەستەی یونیپاس

بۆ بەهێزکردنی هاوبەشی و هەماهەنگیی سەربازی نێوان وڵاتانی دۆست لە ناوچەی دەریای ناوەڕاست، میسر لە مانگی تشرینی دووەمی 2025 میوانداری مەشقی هاوبەشی یەکخراوی مێدوسای 14ـی کرد.

مانۆڕە سێ ڕۆژییەکە کە هێزە زەمینی، دەریایی، ئاسمانی و تایبەتەکان تێیدا بەشداربوون، لەسەر دەریا و لە بنکەی سەربازیی محەمەد نەجیب و چەندین بنکەی ئاسمانی لە میسر ئەنجامدرا. سەربازەکان لە میسر، سعودیە، قوبرس، فەرەنسا و یۆنانەوە هاتبوون. چاودێران لە وڵاتانی وەک ئەردەن، کوەیت، قەتەر و ئەمریکاوە بەشدارییان کرد.

ئامادەبووان پێکهاتبوون لە فەریقی یەکەم عەبدولمەجید سەقر، فەرماندەی گشتی هێزە چەکدارەکانی میسر و وەزیری بەرگری و بەرهەمهێنانی سەربازی؛ فەریق ئەحمەد خەلیفە، سەرۆکی دەستەی ئەرکانی هێزە چەکدارەکانی میسر؛ فەریقی یەکەم دیمیتریۆس چۆوپیس، سەرۆکی دەستەی ئەرکانی گشتی بەرگریی نیشتمانی هێلینیک؛ فەریق ئیمانوێل تیۆدۆرۆ، فەرماندەی پاسەوانی نیشتمانیی قوبرس؛ و فەریق مەنسور بن سوعاد ئەل جوەید، فەرماندەی کەشتیگەلی ڕۆژئاوای سعودیە.

مەشقی مێدوسای 14 بەرەوپێشبردنی مەشقی هاوبەشی بۆ هەڕەشە دەریاییەکان، قووڵکردنەوەی هەماهەنگی و ئاشناکردنی سەربازە بەشداربووەکان بە ئەرکە فرەنەتەوەیی و فرە زمانەکان، لەوانەش ئۆپەراسیۆنە دەریاییەکان، شەڕی ئاسمانی و هێرشی هاوبەشی لەسەر کەناراوەکانی دوژمن کردە ئامانج.

مانۆڕە دەریاییەکان، کە لەلایەن کەشتیگەلێکی فرەنەتەوەیی ئەنجامدران، پەلاماردان، سواربوون، گەڕان و دەستبەسەرداگرتنی بەلەمە گومانلێکراوەکان، ئۆپەراسیۆنەکانی گەڕان و ڕزگارکردن و تۆپهاوێژیی دەریایی لەخۆگرتبوو.

لە کۆتایی مێدوسای 14، فەریقی یەکەم سەقر جەختی کردووە لەسەر گرنگیی مەشقی هاوبەش بۆ میسر، یەکێک لە هەرە دیارترینیان ئەستێرەی گەشە، کە دوایین جار لە مانگی ئەیلولی 2025 بە هەماهەنگی لەگەڵ ئەمریکا بەڕێوەچوو. سەرچاوەکان: وەزارەتی بەرگریی میسر، دەزگای هەواڵی سعودیە

حوسییەکان قەیرانی مرۆیی لە یەمەن ترسناکتر دەکەن

دەستەی یونیپاس

یاخیبووانی حوسی لەو کاتەوەی لە ساڵی 2015 دەسەڵاتیان گرتە دەست، بەردەوامن لە ئەنجامدانی تاوان دژ بە گەلی یەمەن. دوایین تاوانیان بریتیی بوو لە دەرکردنی سزای لەسێدارەدان بۆ 17 هاوڵاتیی یەمەنی، ئەمەش لەلایەن بەرپرسانی حکومەت و ڕێکخراوەکانی مافی مرۆڤەوە شەرمەزارکردنی توندی نێودەوڵەتیی بەدوای خۆیدا هێنا.

بە هەمان شێوە گروپەکە سزای زیندانیکردنی بۆ ماوەی 10 ساڵ بەسەر سێ هاوڵاتیی یەمەنیی دیکەدا دەرکرد، ژنێک و دوو پیاو، لەو دادگاییانەدا کە بە "ساختە" پێناسەکراون و بە شێوەیەکی سەرەکی لەسەر بنەمای دانپێدانان لە ژێر ئەشکەنجەدا وەرگیراون، بەگوێرەی ڕاپۆرتەکانی گروپەکانی مافی مرۆڤ.

ڕێکخراوە ناوخۆیی و نێودەوڵەتییەکانی مافی مرۆڤ جەخت لەوە دەکەنەوە کە دادگای تاوانی تایبەتمەندی ژێر دەسەڵاتی حوسییەکان لە شاری سەنعا، کە بڕیاری لەسێدارەدانی دەرکردووە، بەو پێیەی بە بڕیارێکی ئەنجومەنی باڵای دادوەریی یەمەن لە ساڵی 2018 دەسەڵاتەکەی بۆ پارێزگای مەئریب گواسترایەوە، هیچ دەسەڵاتێکی دادوەریی نییە.

ئەمەش بەگوێرەی یاسای یەمەن هەموو بڕیارەکانی دادگا پووچەڵ دەکاتەوە. ئەرکی ئەمریکا لە یەمەن، لە بەیاننامەیەکدا سزای لەسێدارەدانی سەرکۆنە کرد، وە دادگاییکردنەکانی بە نادروست و سزاکانی بە هەڕەمەکی پێناسە کرد، چونکە لەسەر بنەمای ئەو دانپێدانانە بوون کە لە ژێر ئەشکەنجەدا وەرگیراون.

بەیاننامەکە ئاماژە بەوەش دەکات "ئەم دادگاییکردنە ساختانە و تاوانبارکردنە نارەوایانە جارێکی تر تیشک دەخەنە سەر ئەوەی کە حوسییەکان تەنیا بە ترس و تۆقاندن دەتوانن حوکمڕانی بکەن." باڵیۆزخانەکە داوای ئازادکردنی دەستبەجێ و بێ مەرجی سەرجەم کارمەندانی نەتەوە یەکگرتووەکان، ڕێکخراوە ناحکومییەکان و نوێنەرایەتیە دیپلۆماسییەکان دەکات کە لەلایەن حوسییەکانەوە دەستبەسەرکراون.

ئەو یەمەنییانەی لە ناوخۆدا ئاوارەبوون لە کەمپێکی شاری ئەلحجە بۆ وەرگرتنی ئاو ڕیز دەبەستن. AFP/گێتی ئیمەیجس

لە ماوەی چەند ساڵی ڕابردوودا، یاخیبووانی حوسی سەر بە ئێران لە هەڵمەتی سەرکوتکردنی کارمەندانی نەتەوە یەکگرتووەکان و ئەوانی تر کە بۆ گروپە فریاگوزارییە نێودەوڵەتییەکان و باڵیۆزخانە بیانییەکان کاردەکەن، دەیان کەسیان دەستگیرکردووە. حوسییەکان وایان ڕاگەیاند کە دەستگیرکراوەکان سیخوڕن بەڵام هیچ بەڵگەیەکیان نەخستەڕوو. نەتەوە یەکگرتووەکان بە توندی ئەو تۆمەتانە ڕەتدەکاتەوە.

تاوانەکانی حوسییەکان سنووردار نەبووە بە سەرکوتکردنی گەلی یەمەن لەناو یەمەندا، بەڵکو سنوورەکانی تێپەڕاندووە بۆ هێرشکردنە سەر ئەو کەشتییە بازرگانی و کەشتییە جەنگییانەی لە دەریای سوور، کەنداوی عەدەن و دەریای عەرەبی دا بە ڕێڕەوە ئاوییە نێودەوڵەتییەکاندا تێپەڕیوون.

تۆپبارانی بەردەوامی حوسییەکان بۆ سەر گوند و شارۆچکەکانی ژێر دەسەڵاتی حکومەتی دەستووری بووەتە هۆی کوژرانی چەندین هاوڵاتیی بێتاوان کە تاکە تاوانیان ژیانکردن بووە لەو ناوچانەی بەرەنگاریی دەسەڵاتی حوسییەکان بوونەتەوە.

یەمەن وەک یەکێک لە خراپترین ناوچەکانی قەیرانی مرۆیی جیهان دەمێنێتەوە و نزیکەی 14%ـی دانیشتووانەکەی لە ناوخۆدا ئاوارەبوون. ملیۆنان یەمەنی لە بارودۆخی نزیک لە برسێتیدا دەژین.

سەرچاوەکان: دەزگای هەواڵی کوەیت، ئەسۆشەیتد پرێس، ڕێکخراوی پەنابەرانی نەتەوە یەکگرتووەکان، ئەرکی ئەمریکا لە یەمەن

ئەردەن و ئیمارات هاوبەشی دروست دەکەن

دەستەی یونیپاس

وەزیری دەرەوەی ئیمارات خاوەن پایە شێخ عەبدوڵڵا بن زاید ئەل نەهیان و هاوتا ئەردەنییەکەی ئەیمەن سەفادی، گەیشتنە عەممان. AFP/گێتی ئیمەیجس

بۆ قوڵکردنەوەی پەیوەندییەکانی نێوان ئەردەن و ئیمارات (UAE) و هەماهەنگیی هەڵوێستەکان سەبارەت بە دەستپێشخەرییە ئاسایشی و ئاشتییەکان لە ناوچەکەدا، ئەیمەن سەفادی، جێگری سەرۆک وەزیران و وەزیری دەرەوە و بیانییەکانی ئەردەن و لە مانگی کانوونی دووەمی 2025 سەردانی ئەبوزەبی کرد.

سەفادی لەگەڵ خاوەن پایە شێخ عەبدوڵڵا بن زاید ئەل نەهیان، جێگری سەرۆک وەزیرانی ئیمارات و وەزیری دەرەوەی ئیمارات کۆبووەوە. ئەوان ڕێگاکانی بەهێزکردنی پەیوەندییە دووقۆڵییەکان و پێشهاتە ئاسایشییەکانی ناوچەکەیان تاوتوێکردووە.

گفتوگۆکان بەرەوپێشچوونەکانی غەززەی لەخۆگرتبوو. پێویستیی پابەندبوون بە ڕێککەوتنی ئاگربەستەکە و جێبەجێکردنی تەواوی برگەکانی بەگوێرەی پلانی سەرۆکی ئەمریکا دۆناڵد ترەمپیان دووپات کردەوە. جەختیان لەسەر گرنگیی دەستەبەرکردنی گەیشتنی هاوکاریی مرۆیی پێویست و بەردەوام بۆ غەززە کردەوە و خواستی خۆیان بۆ هەنگاونان بە ئاراستەی قۆناغی دووەمی ڕێککەوتنەکە دەربڕی.

وەک نموونەیەک لە پەیوەندییە بەهێزەکانی نێوان هەردوو وڵات، ئیمارات بودجە و هاوکاریی بۆ بنیاتنانی شاری مەشقی شێخ محەمەد بن زاید ئەل نەهیان لە ئەردەن، کە ناوەندێکی بنەڕەتییە بۆ مەشقپێکردنی سەرجەم لقەکانی هێزە چەکدارەکانی ئەردەن، دابینکرد. ناوەندەکە لە مانگی ئازاری 2020 کرایەوە.

مەشقەکان بریتین لە مەشقی سەربازیی هاوبەش، وەکو پەیوەندییەکانی هێز و نەگۆڕە بەهێزەکان، کە ئامانجیان بەرزکردنەوەی ئامادەیی شەڕی هاوبەش، یەکخستنی پلانی ئۆپەراسیۆن و چارەسەری یەکگرتووی ئاماژەدانە لە دژی هەڕەشەکانی ناوچەکە.

بۆ پتەوکردنی پەیوەندییە بازرگانییەکان، هەردوولا دوای دیاریکردنی ناوچەی بازرگانیی ئازاد، چەند ڕێککەوتنێکیان واژۆکرد. ڕێککەوتنی هاوبەشی ئابووریی هەمەلایەنە لە مانگی تشرینی یەکەمی 2024 تیشکی خستە سەر کەرتە سەرەکییەکانی وەک وزە، لۆژیستی، گەشتیاری و دەرمانسازی.

سەرچاوەکان: almamlakatv.com، sharjah24.ae/ar/، alkhaleej.ae، pwc.com

ئیمارات میوانداریی پیشەسازیی فڕۆکەوانیی جیهانی دەکات

دەستەی یونیپاس

لە ژێر سەرپەرشتیی شێخ محەمەد بن ڕاشد ئال مەکتوم، جێگری سەرۆک و سەرۆک وەزیرانی ئیمارات، 19ـمین خولی پێشانگای ئاسمانیی دوبەی پێگەی خۆی وەک یەکێک لە پێشانگە پێشەنگەکانی فڕۆکەوانیی جیهان پشتڕاستکردەوە.

ئامادەبووانی نمایشە ئاسمانییە پێنج ڕۆژییەکە لە مانگی تشرینی دووەمی 2025، 200,000 کەسی تێپەڕاند. ژمارەی بەشداربووانی پێشانگای کەرتی پشەسازیی فڕۆکەوانی، ئاسمانی و بەرگری گەیشتە 1,500 بەشداربوو لە 115 وڵاتەوە.

کەسانی زۆر گرنگ لە سەرانسەری جیهانەوە کە نوێنەرایەتیی هێڵە ئاسمانییەکان، بەرهەمهێنەرانی سەربازی، دابینکەران و دامەزراوە حکومییەکان دەکەن، بە هەمان شێوە ڕێژەیەکی بەرفراوان لە شارەزایانی گشتی و فڕۆکەوانی، بۆ بەشداریکردن لەم نمایشە ئاسمانییە ئاست بەرزە جیهانییە ڕوویان لە دوبەی کرد.

هێزی ئاسمانیی ئیمارات یەکێک لە باشترین نمایشە ئاسمانییەکانی لە پێشانگای ئاسمانی دوبەی 2025ـدا پێشکەش کرد. نمایشەکە بە پێکهاتەیەکی مەزن، لەگەڵ هێلیکۆپتەر، فڕۆکەی پەروانەدار و فڕۆکەی مەدەنی و سەربازی، دەستی پێکرد.

تیمێکی ئەمریکا، کە تیشکیان خستە سەر پابەندبوونی ئەمریکا بە ئاسایشی ناوچەیی، نمایشێکی ئاسمانیان ئەنجامدا کە تێیدا فڕۆکەیەکی ستراتۆفۆرتریسی B-52، فڕۆکەی جۆری F-35 Lightning II، فڕۆکەی جەنگیی فالکۆنی F-16 و فڕۆکەی پاسەوانیی دەریایی P-8 Poseidon بەشدارییان کرد.

"ئامادەبوونمان لە دوبەی زۆر زیاترە لە نمایشێکی ئاسمانی،" فەریق دێریک فرانس، فەرماندەی فەرماندەیی ناوەندی هێزی ئاسمانی ڕایگەیاند. "ئێمە بە ئاشکرا پیشەیی بوون، و مەشقکردن و کوشندەیی خۆمان لەسەر شانۆیەکی جیهانی نمایش دەکەین. ئەو پەیامەی ئێمە دەینێرین ڕوونە: ئاشتی لە ڕێگەی هێزەوە. ئێمە، لەگەڵ هاوبەشەکانمان پابەندین بە سەقامگیریی ناوچەکە، وە پڕ چەک، ڕاهێنراو و ئامادەین بۆ بەردەوامیدان بە سەقامگیری و بەهێزکردنی ئاسایش."

نمایشی ئاسمانیی دوبەی کە دوو ساڵ جارێک بەڕێوەدەچێت، لەگەڵ هەر گەڕێکدا بەرەوپێش دەچێت. پێشانگای ئاسمانیی ساڵی 2025، پێشوازی لە 449 بەشداربووی تازە کرد، وە ژمارەی وڵاتانی بەشداربوو بە بەراورد بە پێشانگای ئاسمانیی 2023 بە ڕێژەی زیاتر لە 15 وڵات زیادی کرد.

سەرچاوەکان: پێشانگای ئاسمانیی دوبەی، فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا، sdarabia.com

پاكستان لە بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر سەركەوتن بەدەست دەهێنێت

دەستەی یونیپاس

هێزەكانی دژەتیرۆری پاكستان، خێرایی و كاریگەریی ئۆپەراسیۆنەكانی بەرەنگاربوونەوەی تیرۆریان لە ناوچەكانی سنووری ڕۆژئاوای وڵاتەكە لەگەڵ ئەفغانستان چڕتر كردووەتەوە. ئەم ناوچە شاخاوییە لە پارێزگاكانی خەیبەر پەختونخوا و بەلوجستان و ئەفغانستانی دراوسێ، گرووپە تیرۆریستییەكانی وەك داعشی خۆراسان، تەحریكی تاڵیبانی پاكستان (TTP) و ئەلقاعیدە تێیاندا نیشتەجێن.

هێرشە تیرۆریستییەكان لە ساڵانی 2024 و 2025 دژ بە هاووڵاتیانی مەدەنی و كارمەندانی ئاسایشی پاكستان چڕتر بوو. هێزە چەكدارەكانی پاكستان كە لەلایەن سەرۆكی دەستەی ئەركانی سوپا، سەرداری جەنگ عاسم مونیرەوە سەرۆكردایەتی دەكرێت، بڕیاریداوە ئاسایش بۆ ناوچەكە بگەڕێنرێتەوە.

لە كۆتایی ساڵی 2025، دوو فەرماندەی باڵای تەحریكی تاڵیبانی پاكستان (TTP) و دوو فەرماندەی تر لەلایەن هێزەكانی پاكستان لە خەیبەر پەختونخوا كوژران. یەكێكیان كە بە موفتی موزاهیم ناسرابوو، بە هەمان شێوە "داڕێژەری سەرەكیی پشت پیلانی ئۆپەراسیۆنی قاعیدە بوو لەسەر خاكی ئەمریكا،" بەگوێرەی ڕاپۆرتی شرۆڤەكاری ئاسایشی ئەمریكا سارا ئادەمز، كە لە ماڵپەڕی ئەمڕۆی ئاسایشی ناوخۆ بڵاوكراوەتەوە. ڕۆژنامەی تایمزی باشووری ئاسیا موزاهیمی بە سەرۆكی پێشووی قاعیدە ئەیمەن زەواهیری بەراورد كردووە و بە "داڕێژەری ئایدیۆلۆژیی" تەحریكی تاڵیبانی پاكستان (TTP) ناوزەندی كردووە.

سەركەوتنی لەم شێوەیە جەخت لەسەر ڕۆڵی سەركردایەتیی گرینگی پاكستان لە بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر لە باشووری ئاسیا دەكەنەوە. لە مانگی حوزەیرانی 2025، فەریقی یەكەم مایكڵ كوریلا، فەرماندەی ئەوكاتەی فەرماندەیی ناوەندی ئەمریكا، بە لیژنەی دەزگا چەكدارەكانی ئەنجومەنی نوێنەرانی ئەمریكای ڕاگەیاند كە هەماهەنگیی و بەشداریكردنی پاكستان لە بەرەنگاربوونەوەی تیرۆردا "سەرسوڕهێنەرە."

پاكستان سەركەوتنەكانی بۆ ئەو ئۆپەراسیۆنانەی "پشتیوانیی هەواڵگری" دەگەڕێنیتەوە كە پشت بە خێرایی و هەماهەنگیی نێوان دەزگاكان دەبەستن.

لەگەڵ زیادبوونی هێرشە تیرۆریستییەكان لە پاكستان، ئەوە ڕوون بووەوە كە سنوورە پڕ كەلێنەكان و حوكمڕانیی لاواز، بەشێك لە ئەفغانستانیان كردووە بە پەناگە و گۆڕەپانی شانۆ بۆ داعش و تەحریكی تاڵیبانی پاكستان (TTP).

لە مانگی كانوونی دووەمی 2025، سەرداری جەنگ مونیر ڕەخنەی لە حكومەتی تاڵیبانی ئەفغانستان گرت، ڕایگەیاند كە پێویستە ئەفغانستان لە نێوان پاراستنی پەیوەندییەكانی لەگەڵ پاكستان یاخود پشتیوانیكردن لە تەحریكی تاڵیبانی پاكستان (TTP) هەڵبژاردن بكات. لە سەرەتای ساڵی 2026، ناكۆكیەكە بۆ چالاكیی سەربازی سنووربەزێن پەرەی سەند.

سەرچاوەكان: ئەسۆشەیتد پرێس، ئیكۆنۆمیست، ئوراسیا ڕیڤیو، ئەمڕۆی ئاسایشی ناوخۆ، عەرەب نیوز

سەربازانی سوپای پاكستان لە قەزای خەیبەر پاسەوانی سنووری پاكستان و ئەفغانستان دەكەن. ئەسۆشەیتد پرێس

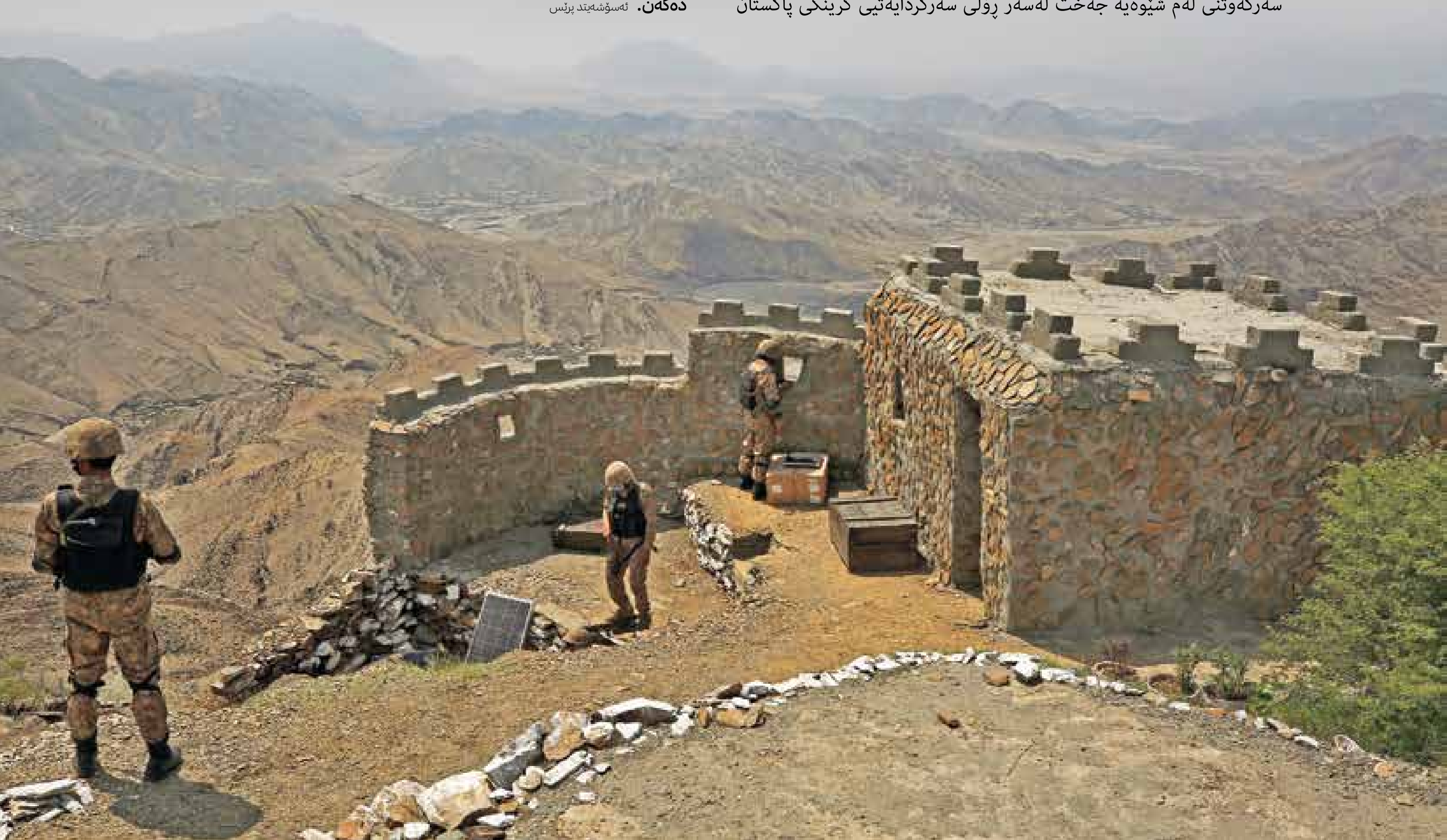

فەریق جۆزێف کلێرفیلد، فەرماندەی فەرماندەیی ناوەندی لەشکری هێزی دەریایی ئەمریکا و سەرۆکی لیژنەی چاودێریی وەستاندنی شەڕەکان، لە مانگی کانونی دووەمی 2026 لەگەڵ سەرکردە باڵاکانی هێزە چەکدارەکانی لوبنان لە بنکەی هێزی ئاسمانی ماک دیلْ لە ویلایەتی فلۆریدا قسە دەکات. ڕۆبن کۆردێرۆ/ هێزی پیادەی دەریایی فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا

سەرکردە سەربازییەکانی لوبنان هەوڵی داماڵینی چەکی بکەرە نادەوڵەتییەکان دەدەن

دەستەی یونیپاس

لوتکەیەکی ئاسایشی لە ئەمریکا لە مانگی کانونی دووەم ساڵی 2026، سەرکردە باڵاکانی هێزە چەکدارەکانی لوبنان سەرکردایەتیی سەربازیی ئەمریکایان سەبارەت بە پێشکەوتنەکان بە ئاراستەی چەکداماڵینی بکەرە نادەوڵەتییەکان و بەهێزکردنی سەروەری نیشتمانی ئاگادارکردەوە.

دەوڵەتی لوبنان بە گوێرەی ڕێککەوتنی ئاگربەست کە لە مانگی تشرینی دووەمی 2024 لە لایەن لوبنان و ئیسرائیلەوە و بە نێوەندگیریی ئەمریکا و فەرەنسا واژۆ کرا، کار بۆ داماڵینی چەکی حیزبوڵڵای لوبنان دەکات کە لەلایەن ئێرانەوە پشتیوانیی دەکرێت.

لەکاتی واژۆکردنی ڕێککەوتنی ئاگربەست، حکومەتی لوبنان بەڵێنی دا هەتا کۆتایی ساڵی 2025 سەرەتا لە باشووری لوبنان و پاشان لە تەواوی وڵات، حزبوڵڵای لوبنانی لە چەک دابماڵێت.

ڕاپرسییەکانی ئەم دواییە ئەوە دەردەخەن کە زۆرینەی ڕەهای لوبنان پشتیوانی لە هەبوونی هێزە چەکدارەکانی لوبنان (LAF) وەک تاکە دامەزراوەی چەکدار لە وڵاتەکەدا دەکەن. بەڵام حزبوڵا ڕەتیکردۆتەوە چەک دابنێت و، بە هاوکاریی ڕژێمی ئێران، هەوڵی بنیاتنانەوەی توانا سەربازییەکانی خۆی دەدات.

لە چاوپێکەوتنێکدا لەگەڵ کەناڵی ئەل جەزیرە، یوسف ڕەجی وەزیری دەرەوەی لوبنان سەرکۆنەی دەستوەردانی ئێرانی لە کاروباری نیشتمانیی وڵاتەکەیدا کرد.

"ڕۆڵی ئێران لە لوبنان و ناوچەکەدا لەڕادەبەدەر نەرێنییە، وە سیاسەتەکانی ئێستای سەرچاوەیەکی سەرەکیی ناسەقامگیری لە ناوچەکە و بە دیاریکراوی لە لوبناندا پێکدەهێنن،" ناوبراو ئاماژەی پێدا. "سەرکردایەتیی ئێران، لە هەموو ئاستەکاندا، هەرگیز لە هێرشکردنە سەر حکومەتی لوبنان و هەوڵەکانی بۆ داماڵینی چەک لە گروپی چەکداری نادەوڵەتی و جەختکردنەوە لەسەر دەسەڵاتی ڕەهای دەوڵەت لەسەر بڕیارەکانی جەنگ و ئاشتی نەوەستاوە. بە هەمان شێوە ئێران لە پڕچەککردنی گروپێکی چەکدار [حزبوڵڵا] لە لوبنان کە لە دەرەوەی دەسەڵاتی دەوڵەت چالاکی ئەنجام دەدەن، بەردەوام بووە."

سەرکردەکانی هێزە چەکدارەکانی لوبنان (LAF) لەسەر بانگهێشتی هێزەکانی لەشکری هێزی دەریایی، فەرماندەیی ناوەندی (MARCENT) ئەمریکا بەشدارییان لە لوتکەی ئاسایشی مانگی کانونی دووەمی 2026 کرد.

جگە لە پلانی چەک داماڵین، لوتکەی ئاسایش گفتوگۆی پەیوەست بە لیژنەی چاودێریی وەستاندنی شەڕەکان کە بە شێوەیەکی باو بە میکانیزم ناودەبرێت، خستە بەر باس.

میکانیزمەکە کە لە مانگی تشرینی دووەمی 2024 پێکهێنرا، بریتییە لە لیژنەیەکی چاودێریی فرەنەتەوەیی کە بەرپرسیارە لە چاودێریکردن، پشتڕاستکردنەوە و دابینکردنی ڕاستەوخۆی چارەسەری ناکۆکی لە نێوان هێزە چەکدارەکانی لوبنان (LAF) و هێزەکانی بەرگریی ئیسرائیل.

فەریق جۆزێف کلێرفیلد، فەرماندەی فەرماندەیی ناوەندی لەشکری هێزی دەریایی (MARCENT) و سەرۆکی میکانیزمەکە، سەرکردایەتیی ئەو گفتوگۆیانەی کرد کە تیشکیان خستە سەر هەماهەنگیی سەربازی و گرنگیی میکانیزمەکە.

"لەگەڵ بەردەوامبوونی فەرماندەیی ناوەندی لەشکری هێزی دەریایی ئەمریا (MARCENT) لە ڕۆڵی سەرەکی لە میکانیزمەکەدا، ئەم گفتوگۆیانە لەگەڵ هاوبەشەکانمان وەک بەشێکی گرنگی هەوڵەکانمان دەمێننەوە،" کلێرفیلد ئاماژەی پێدا. "ئێمە پابەندین بە ئاشتی و سەقامگیری بەردەوام لە ناوچەکەدا."

ئەمریکا لە مانگی تشرینی یەکەمی 1997 حزبوڵای وەک ڕێکخراوێکی تیرۆریستیی بیانی دەستنیشان کرد؛ یەکێتی ئەوروپا لە ساڵی 2013 باڵی سەربازیی حزبوڵای وەک گروپێکی تیرۆریستی دەستنیشان کرد؛ وە بەڕیتانیا لە مانگی ئازاری 2019 گروپی ناوبراوی قەدەغە کرد.

سەرچاوەکان: ئەل جەزیرە، وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا، حکومەتی بەریتانیا، دامەزراوەی واشنتۆن، فەرماندەیی ناوەندی ئەمریکا.

ئۆزبەکستان لە ئاسیای ناوەڕاست برەو بە ئاسایش دەدات

دەستەی یونیپاس

ئۆزبەکستان میوانداریی یەکێک لە بەرفراوانترین مەشقە سەربازییەکانی لە مێژووی ناوچەی ئاسیای ناوەڕاستدا کرد، چالاکیی مانگی تشرینی یەکەمی 2025ـی بە یەکەمین کۆبوونەوەی وەزیرانی بەرگریی پێنج وڵاتی ئاسیای ناوەڕاست کۆتایی پێهێنا.

بیرلیکی 2025 کە بۆ ماوەی هەفتەیەک بەردەوام بوو، سەربازانی لە کازاخستان، کۆماری قرغستان، تاجاکستان و ئازەربایجانەوە لە گۆڕەپانی مەشقی کاتاکورگان لە نزیک سەمەرقەند و زیاتر لە 20 مەیدانی تری مەشقکردن لە سەرانسەری ئۆزبەکستان بەیەکەوە کۆکردەوە. بیرلیک واتا یەکگرتن.

ئامانجی مەشقە فرە قۆناغییەکە باشترکردنی کارکردنی پێکەوەیی، هەماهەنگی تاکتیکی و ئامادەیی شەڕی نێوان هێزە هاوبەشەکان بوو، لەگەڵ گرنگیدان بە بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر و ئۆپەراسیۆنەکانی بەرگری. مانۆڕەکان نموونە و هاوشێوەکردنی کۆمپیوتەرییان بۆ مەشقی مەیدانی کە فڕۆکەی بێ فڕۆکەوانی بێ تەل، هەڵمەتی ئۆپەراسیۆنی تایبەت و ئۆپەراسیۆنی چەکداری یەکخراو لەگەڵ هێرشی تۆپهاوێژ و ئاسمانی بەکارهێناوە.

لە کۆتایی بیرلیکی 2025، وەزیرانی بەرگریی کازاخستان، کۆماری قرغستان، تاجاکستان، تورکمانستان و ئۆزبەکستان لە سەمەرقەند کۆبوونەوە و تەوەرەکانی وەک ئاسایشی سنوورەکانیان تاوتوێ کرد. وەزیرەکان باسیان لە فراوانکردنی هەماهنگییە سەربازییەکان و ئەنجامدانی مەشقی هاوبەشی زیاتریان کرد، لەوانە

سەربازانی ئۆزبەکستان لە نمایشێکی سەربازییدا لە ئیسلام ئاباد، پاکستان، ڕێپێوانی سەربازی ئەنجام دەدەن. ڕۆیتەرز

هەماهەنگیی پەروەردەی سەربازی، هەماهەنگیی تەکنیکی و پلاندانانی مەشق.

جگە لەوەی ئۆزبەکستان دەستپێشخەری دەکات بۆ بەرەوپێشبردنی پەیوەندییەکانی لەگەڵ چوار وڵاتی دراوسێی خۆی لە ئاسیای ناوەڕاست لە دوای سۆڤیەت، پەیوەندی لەگەڵ هاوبەشەکانی دەرەوەی ناوچەکە دەبەستێت.

لە کۆتایی مانگی ئەیلولی 2025، وەزارەتی بەرگریی ئۆزبەکستان لەگەڵ ئازەربایجان لە شاری تاشکێنت، میوانداری مەشقێکی هاوبەشی دوولایەنەی فەرماندەیی دەستەی ئەرکانی کرد، کەپێی دەوترێت مەهاراتی 2025. هەروەها هێزە تایبەتەکانی ئۆزبەکستان لەگەڵ سەربازانی ئازەربایجان، بە هەمان شێوە سەربازانی کازاخستان، پاکستان، قەتەڕ و تورکیا، لە مەشقی برایەتی هەمیشەیی 4 لە مانگی ئەیلولدا مەشقیان ئەنجامدا.

سەرچاوەکان: تایمزی ئاسیای ناوەڕاست، کاسپیان پۆست، وەزارەتی بەرگریی ئۆزبەکستان

شەش وڵات پابەندی برایەتیی هەمیشەیی دەبن

دەستەی یونیپاس

سەربازانی هێزە تایبەتەکانی کازاخستان، پاکستان، قەتەڕ، ئۆزبەکستان، ئازەربایجان و تورکیا لە مەشقە سەربازییەکانی برایەتی هەمیشەیی چوارەم لە مانگی ئەیلوولی 2025، خاڵە بەهێزەکانیان یەکخست.

مەشقەکە بۆ بەرزکردنەوەی هەماهەنگیی سەربازی، بەهێزکردنی ئاسایشی ناوچەکە و پتەوکردنی هاوبەشیی ستراتیژی لە نێوان هێزە بەشداربووەکاندا لە بەرامبەر ئاڵنگارییە ئاسایشییە دەرکەوتووەکانی وەک تیرۆر داڕێژرابوو.

دروستکردنی هەماهەنگی لە نێوان بەشداربووانی هەمەچەشندا، کە هەریەکەیان خاوەنی توانای تایبەتی خۆیان بوون، ئامانجی سەرەکیی سیناریۆکانی مەشقی چڕ و جۆراوجۆر بوو. ئەوانەش تاکتیکەکانی شەڕکردن، ئۆپەراسیۆنەکانی گەڕان و ڕزگارکردن و هەماهەنگیی ئۆپەراسیۆنی لەخۆدەگرن.

بۆ نموونە، تورکیای ئەندامی ناتۆ لە هەردوو ئۆپەراسیۆنەکانی شەڕکردن و ئەرکەکانی ئاشتیپارێزیدا خاوەنی ئەزموونی سەربازیی فراوانە، وە توانای تەکنەلۆژیی پێشکەوتوو لەگەڵ خۆیدا دەهێنێت. سەربازانی پاکستان، لە ڕێگەی ئەزموونی بەدەستهێنراوی سەختەوە، لە بەرەنگاربوونەوەی تیرۆردا خاوەنی لێهاتووییین. وە هاوشێوەی پاکستان، ئۆزبەکستان سنوورێکی درێژی لەگەڵ ئەفغانستاندا هەیە و هۆشیارە بەو ناسەقامگیری و توندڕەوییەی لەو وڵاتە سەرچاوە دەگرێت.

برایەتی هەمیشەیی هەوڵیدا پەیامێکی ڕوون بۆ هەر بکەرێکی دەرەکی بنێرێت کە هەوڵی قۆستنەوەی لاوازییە ناوچەییەکان دەدات. کازاخستان لە مانگی ئەیلولی 2024، میوانداری گەڕی پێشووی مەشقەکەی کرد، برایەتی هەمیشەیی 3.

مەشقەکان بەشێکن لە هەوڵە بەردەوامەکان بۆ قووڵکردنەوەی پەیوەندییە بەرگری و دیپلۆماسییەکان لە سەرانسەری ئۆراسیا و باشووری ئاسیا. هەروەها ئەم هەماهەنگییە لە پێشنیارەکانی بۆڕی وزە و ڕێڕەوی بازرگانی، بۆ بوارەکانی ئابووری و ستراتیژی درێژدەبێتەوە.

سەرچاوەکان: تایمزی ئاسیای ناوەڕاست، کاسپیان پۆست

عومان دەریاوانە دەستگیراوەکان لە یەمەن ئازاد دەکات

دەستەی یونیپاس

سەڵتەنەتی عومان بۆ کەمکردنەوەی گرژییەکان لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، بەرەودان بە دیالۆگ، یاسا نێودەوڵەتییەکان و دانوستانی ئاشتیانە وەک بناغەیەک بۆ ئاسایش و سەقامگیریی ناوچەکە درێژە بە هەوڵە دیپلۆماسییەکانی خۆی دەدات.

بە نیشاندانی ڕێبازێکی لەو شێوەیە، فڕۆکەیەکی هێزی ئاسمانیی شاهانەی عومان لە مانگی کانوونی دووەمی 2025، ئەو 11 دەریاوانەی لەلایەن گروپی تیرۆریستی حوسییەکانی یەمەنەوە دەستبەسەرکرابوون لە سەنعاوە بەرەو مەسقەت گواستەوە.

حوسییەکان لەو کاتەوەی کە یاخیبووەکان لە مانگی تەمموزی 2025 لە دەریای سوور هێرشیان کردە سەر کەشتییەکەیان، کەشتی بارهەڵگری ئیتێرنتی سیی یۆنان، دەریاوانەکانیان دەستبەسەر کرد. لە دوای ئەوەی

دەریاوانەکان بۆ چەندین مانگ لەلایەن یاخیبووانی حوسییەکانی یەمەنەوە دەستبەسەرکران، دوای ئازادکردنیان دەگەنە شاری مەسقەت، عومان. ئەسۆشەیتد پرێس

حوسییەکان بە درۆن و موشەکی ناونجۆک هێرشیان کرد، کەشتییەکە نقوم بوو و بەهۆیەوە چوار ئەندامی تیمی کەشتییەکە گیانیان لەدەستدا.

دەریاوانە ئازادکراوەکان لە کاتی گەیشتنیان بۆ شاری مەسقەت لەلایەن دیپلۆماتکارە فلیپینی و هیندییەکانەوە پێشوازییان لێکرا. نۆ دەریاوان خەڵکی فلیپین بوون، وە یەکێکیان خەڵکی هیندستان و ئەوەی تریشیان خەڵکی ڕووسیا بوو.

سەرۆکی فلیپین فێردیناند مارکۆس جونیۆر سەبارەت بە هەماهەنگییە بێوچانەکانیان لە ئازادکردنی دەریاوانە فلیپینییەکان، سوپاسگوزاریی خۆی بۆ عومان و سوڵتان هەیسەم بن تاریق دەربڕی. "ئەوان بەڕاستی دۆستی گەلی فلیپینن،" ناوبراو ئاماژەی پێدا.

لە هەڵمەتێکی ناپاسایدا بۆ تێکدانی کەشتیوانیی نێودەوڵەتی کە لە مانگی تشرینی دووەمی 2023 دەستپێکرد، حوسییەکان بە بەکارهێنانی مووشەک و درۆن زیاتر لە 100 کەشتییان کردووەتە ئامانج.

سەرچاوەکان: Omandaily.om، کەنەدیان پرێس

کازاخستان بەشداریکردن لە ڕێککەوتنەکانی ئەبراهام لەبەرچاودەگرێت

دەستەی یونیپاس

حکومەتی کازاخستان خواستی خۆی بۆ پەیوەندیکردن بە ڕێککەوتنەکانی ئەبراهام، کە زنجیرەیەک ڕێککەوتنی ئاساییکردنەوەی دیپلۆماسیی نێوان ئیسرائیل و گەلانی ناوچەکەیە، دەربڕی.

ڕێککەوتننامەکان، کە لە ساڵی 2020 بە نێوەندگیریی ئەمریکا ئەنجامدراون، لە سەرەتادا لەلایەن بەحرەین، ئیسرائیل و ئیمارات، وە دوای ماوەیەکی کەم لەلایەن مەغریبەوە واژۆ کران، بە ناوی ئەبراهام، پەیامبەری خودا کە پێگەی لە ئاینی مەسیحی، ئیسلام و جولەکەدا هاوبەشە، ناونراوە. مەبەست لێی چاندنی تۆوی ئاشتییە لە نێوان هەر سێ ئاینەکەدا.

بەگوێرەی ڕاپۆرتەکان سەرۆک قاسم جومرات تۆکاییێڤ پەیوەندیی بە دۆناڵد ترەمپ سەرۆکی ئەمریکاوە کردووە و خواستی خۆی بۆ بەشداریکردن لەم پرۆسە ئاشتییە مێژووییە دەربڕیوە، بە هەمان شێوە بەشداریکردنی فەرمیی کازاخستان لە لوتکەی ئەمریکا و ئاسیای ناوەڕاست (C5+1) کە لە مانگی تشرینی دووەمی 2025 لە واشنتۆن بەڕێوەچوو، ڕاگەیەنرا.

ڕاپۆرتێکی دامەزراوەی بەرگریی دیموکراسی جەخت لەوە دەکاتەوە کە "پەیوەندیکردنی کازاخستان توانای بەهێزکردنەوەی ڕێککەوتننامەکان و فراوانکردنی هەماهەنگییەکانی ئەمریکای هەیە لەگەڵ ئاسیای ناوەڕاست." لە ڕاستیدا، ئۆزبەکستانیش خواستی خۆی بۆ واژۆکردنی ئەو ڕێککەوتنانە دەربڕیوە.

پەیوەستبوونی کازاخستان بە ڕێککەوتنەکانی ئەبراهام "لە ئاماژەیەکی هێمای زیاترە"، بە وتەی ڕۆژنامەی تایمزی ئاسیای ناوەڕاست. ئەوە دەستپێشخەرییەکی ستراتیژییە کە بە تەواوی بە ستراتیژیی سیاسەتی دەرەوەی وڵاتەکەوە پابەند دەبێت. "کازاخستان هەوڵدەدات بەبێ ئەوەی زیان بە بەرژەوەندییەکانی بگەیەنێت، پەیوەندییەکانی لەگەڵ هاوبەشە نەریتییە ناوچەییەکان و وڵاتانی ڕۆژئاوا هاوسەنگ بکات،" وتارێک ئاماژەی بەوە کردووە.

سەرۆکی کازاخستان قاسم جۆمارت تۆکاییێڤ، ناوەڕاست، و سەرکردەکانی تری ئاسیای ناوەڕاست لە مانگی تشرینی دووەمی 2025 لە کۆشکی سپی لە واشنتۆن دی سی، بەشدارییان لە ئێوارە خوانێکدا کرد کە لەلایەن سەرۆکی ئەمریکا دۆناڵد ترەمپەوە لە میانی لوتکەی ئاسیای ناوەڕاست و ئەمریکا میوانداری کرا. گێتی ئیمەیجس

چوونە ناو ڕێککەوتننامەکان، بەردەوامی بە بەشداریکردنی کازاخستان لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست دەدات، کە لە دوای سەربەخۆیی لە یەکێتی سۆڤیەت لە ساڵی 1991ـەوە بەردەوامە. جگە لە زیادکردنی پەیوەندییە بازرگانییەکان و هەماهەنگییە ئابوورییەکان، کازاخستان کارمەندانی بۆ ئۆپەراسیۆنەکانی ئاشتیپارێزیی نەتەوە یەکگرتووەکان لە ناوچەکەدا ڕەوانەکردووە. لە ئێستادا کازاخستان سەباز بۆ هێزی ئەرکی کاتیی نەتەوە یەکگرتووەکان لە لوبنان و هێزی چاودێرانی کشاندنەوەی سەر بە نەتەوە یەکگرتووەکان لە بەرزاییەکانی جۆلان دابین دەکات.

سەرچاوەکان: تایمزی ئاسیای ناوەڕاست، دامەزراوەی بەرگریی دیموکراسی، دەزگای هەواڵی ئاسایشی نیشتمانی

سەرۆکی ئەمریکا دۆناڵد ترەمپ لە کۆشکی سپی پێشوازی لە خاوەن پایەی شاهانە شازادەی جێنشین و سەرۆک وەزیرانی سعودیە محەمەد بن سەلمان دەکات. AFP/گێتی ئیمەیجس

شازادەی جێنشینی سعودیە لە سەردانەکەی ئەمریکادا دەدرەوشێتەوە

دەستەی یونیپاس

لە سەردانێکی مێژووییدا بۆ ئەمەریکا لە مانگی تشرینی دووەمی 2025، شازادەی جێنشین و سەرۆک وەزیرانی سعودیە محەممەد بن سەلمان ئال سعود، مەراسیمێکی فەرمیی پێشوازیلێکردنی سەربازیی لە کۆشکی سپی بۆ ئەنجامدرا.

سەردانە فەرمییە یەک ڕۆژییەکە بە تەواوکردنی چەندین ڕێککەوتنی گرینگ سەبارەت بە فرۆشتنی چەک، هەماهەنگیی ئەتۆمیی مەدەنی، ژێری دەستکرد و کانزا گرنگەکان گەیشتە لوتکە. بە هەمان شێوە سعودیە دەستنیشانکردنی وەک هاوپەیمانێکی سەرەکیی دەرەوەی ناتۆ (MNNA)ـی ئەمریکای بەدەستهێنا.

پێگەی هاوپەیمانی سەرەکیی دەرەوەی ناتۆ (MNNA) سوودی سەربازی و ئابووری وەک دەستڕاگەیشتن بە تەکنەلۆژیای بەرگریی ئەمریکا، مەشقی سەربازیی هاوبەش و دابینکاریی ئاسانتری چەک پێشکەش بە هاوبەشانی ئەمریکا دەکات. جگە لەوەش، هاوپەیمانی سەرەکیی دەرەوەی ناتۆ (MNNA) زەمینە بۆ هەماهەنگیی فراوانتر لە هاوبەشپێکردنی هەواڵگری، ئاسایشی ئەلیکترۆنی و بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر دەڕەخسێنێت.

"ئێمە هەماهەنگییە سەربازییەکانمان بەرەو ئاستی باڵاتر دەبەین."سەرۆکی ئەمریکا دۆناڵد ترەمپ لە میانی ئێوارەخوانێکی فەرمی لە کۆشکی سپی بۆ ڕێزلێنان لە شازادەی جێنشینی سعودیە ڕایگەیاند.

بە هەمان شێوە هەردوو وڵات بە بەهای ملیارەها دۆلار، لەوانە کڕینی چیپی کۆمپیوتەریی پێشکەوتوو لەلایەن سعودیەوە بۆ بەهێزکردنی ژێرخانی ژیریی دەستکرد، چەند گرێبەستێکیان واژۆکرد. وەزیری وزەی ئەمریکا کریس ڕایت و وەزیری وزەی شانشینی سعودیە شازادە عەبدولعەزیز بن سەلمان ئال سعود سەبارەت بە تەواوکردنی دانوستانەکان لەسەر هەماهەنگیی ئەتۆمیی مەدەنی بەیاننامەیەکی هاوبەشیان واژۆ کرد.

"ئەمڕۆ ڕۆژێکی مێژووییە بۆ ئەمریکا و شانشینی سعودیە. ئێمە لەسەر هەماهەنگیی ئەتۆمی مەدەنی گەیشتوینەتە ڕێککەوتن. بەیەکەوە، لەگەڵ ڕێککەوتنە دوولایەنەکانی پاریزبەندی، دەمانەوێت هاوبەشییەکەمان گەشە پێبدەین، تەکنەلۆژیای ئەتۆمیی ئەمریکی بهێنینە سعودیە و پابەندبوونێی پتەوی خۆمان بە بڵاونەکردنەوەی چەکی کۆمەڵکوژ بپارێزین،" بەگوێرەی بەیاننامەیەک کە لەلایەن وەزیر ڕایتەوە بڵاوکراوەتەوە.

لە بەرامبەردا، سعودیە بەڵێنیدا بە بڕی یەک تریلیۆن دۆلار لە ئەمریکا وەبەرهێنان بکات، کە زیاترە لەو 600 ملیار دۆلارەی لە سەرەتادا لە میانی گەشتەکەی سەرۆک ترەمپ بۆ وڵاتانی کەنداوی عەرەبی لە مانگی ئایاری 2025ـدا بڕیاری لەسەر درابوو.

سەرچاوەکان: CNBC، ڕۆیتەرز، کۆشکی سپی، وەزارەتی وزەی ئەمریکا

هاوبەشپێکردنی زانیاری

گۆڤاری یونیپاس بەخۆڕایی بۆ ئەو لایەنانە دابین دەکرێت که پەیوەستن بە پرسەکانی ئاسایش لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و باشوری ئاسیا و ئاسیای ناوەڕاست.

بیبەخشە بە یونیپاس

هەر بیرۆکەی چیرۆکێك، نامە بۆ سەرنووسەر، وتاری هزری، وێنە و ناوەڕۆکی تر بنێرە بۆ دەستەی سەرنووسەرانی یونیپاس لە CENTCOM.UNIPATH@MAIL.MIL

ئامۆژگاریی پێشکەشکردن

- وا پەسەندترە بابەتی پێشکەشکراو بە زمانی ڕەسەنی خۆت بێت. یونیپاس خۆی وەرگێڕان دابیندەکات.
- نابێت وتار لە 1,500 وشە زیاتربێت.
- تکایە با هەر پێشکەشکردنێک ژیاننامەیەکی کورت و زانیارییەکانی پەیوەندیکردن لەخۆبگرێت.
- پێویستە قەبارەی فایلی وێنە بە لایەنی کەمەوە 1 مێگابایت بێت.

مافەکان

نووسەرەکان خاوەنی هەموو مافەکانی کەرەستە ڕەسەنەکانی خۆیانن. لەگەڵ ئەوەشدا، ئێمە مافی پێداچوونەوەمان هەیە بە وتارەکاندا بۆ ئەوەی پێویستییەکانی شێواز و پانتاییان تێدا بەرجەستە ببێت. پێشکەشکردنی وتار زامنی بڵاوکردنەوەی ناکات. بە بەشداریکردن لە یونیپاس، ئەوە دەگەیەنێت کە تۆ ڕازیت بەو مەرجانە.

بۆ بەشداریکردنی **بێبەرامبەر** ئیمەیڵمان بۆ بنێرە بۆ CENTCOM.UNIPATH@MAIL.MIL

یاخود نامەمان بۆ بنێرە بۆ:
Unipath
U.S. Central Command
7115 S. Boundary Blvd.
MacDill AFB, FL 33621 USA

تکایە با ئەمە ناوی خۆت، پیپیشەکەت، ناونیشان و پلەکەت، ناونیشانی پۆستە و ناونیشانی ئیمەیڵەکەت لەخۆبگرێت.

HTTPS://UNIPATH-MAGAZINE.COM/KU